

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 7.10.2003
KOM(2003) 582 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

ÅRSRAPPORT FOR SAPARD – År 2002

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	RESUMÉ	3
2.	SAPARD - DEN NUVÆRENDE SITUATION	5
2.1	Godkendelse af SAPARD-kontorerne og afgørelser om overdragelse af forvaltningen af støtten.....	5
3.	SAPARD - I FUNKTION.....	7
3.1	Ændringer i juridiske rammer	7
3.2.	Gennemførelsen i 2002 - finansielle og budgetmæssige spørgsmål	15
3.3	Arbejde udført i relation til Revisionsretten	18
4.	MIDTVEJSEVALUERING	18
5.	SAPARD – "LÆREPROCESSEN" – CENTRALE ELEMENTER I RELATION TIL 2002	20
5.1	Overvågning af forpligtelser	20
5.2	Oversvømmelser	21
5.3	Seminarer finansieret under artikel 7, stk. 4, "Bistand fra Kommissionen"	22
6.	NGO'ERS ENGAGEMENT I SAPARD.....	23
7.	INFORMATION OM DET EUROPÆISKE KONTOR FOR BEKÆMPELSE AF SVIG (OLAF) – AKTIVITETER VEDRØRENDE SAPARD	25
8.	OFFENTLIGE INDKØB.....	25
9.	BIDRAG FRA ANSØGERLANDE.....	26
	BILAG	53
	BILAG A – Fortegnelse over begivenheder i forbindelse med den flerårige finansieringsaftale og de årlige finansieringsaftaler	53
	BILAG B – Ændringer af programmer frem til udgangen af 2002	56
	BILAG C – Overdragelse af forvaltningen – kalender og dækning.....	57
	BILAG D – Data vedrørende forpligtelser over for endelige modtagere af støtte	58
	BILAG E – Betalingsrefusion vedrørende udgifter, der er opgivet til Kommissionen.....	62

1. RESUMÉ

Dette er den tredje rapport, Kommissionen har udarbejdet om det særlige tiltrædelsesprogram for landbrug og udvikling af landdistrikter, SAPARD.

Den første rapport, KOM(2001) 341, som blev offentliggjort i juli 2001, gav en oversigt over SAPARD-instrumentet, herunder baggrunden for dets indførelse, de juridiske instrumenter det bygger på, finansieringsordningerne og de opgaver, der skulle udføres, før det kunne gøres operationelt. Rapporten gav baggrundsinformation om instrumentet. Den kunne kun give relativt lidt information om operationelle aspekter, fordi der på det tidspunkt kun var to lande, der var i stand til at anvende det. Den næste rapport, KOM(2002) 434, offentliggjort i juli 2002, dækkede 2001. I det tidsrum var fem lande, der var berettiget til støtte under SAPARD, i stand til at anvende instrumentet. Selvom disse lande udgjorde halvdelen af de støtteberettigede lande, stod de for under en fjerdedel af de samlede bevillinger til alle lande.

I lyset af den netop beskrevne situation gjorde Kommissionen det klart i rapporten for 2001, at en vurdering af instrumentet på grundlag af udbetaling af Fællesskabets budgetmidler indebar risiko for at give et skævt billede. Meget af den kritik, der blev rettet mod SAPARD-instrumentet, byggede imidlertid ofte på denne udbetaling.

Siden rapporten for 2001 blev offentliggjort, er der sket en markant forøgelse af udgifterne under instrumentet. Der er, specielt hvad betalinger til endelige støttemodtagere angår, sket en kraftig stigning igennem hele 2002 (som afspejlet i de kvartalsvise indberetninger, Kommissionen modtager). I forbindelse med indberetningen for sidste kvartal 2002 oversteg de 20 mio. EUR. Det var dobbelt så meget som i det foregående kvartal, som på sin side lå omkring tre gange højere end kvartalet før. Dette fremskridt blev opnået uden andre betalinger end acontobetalingen til Polen og Rumænien, som klart er de to største modtagerlande. Når først disse to lande realiserer refusionskrav, der svarer til deres vægt i budgettildelingerne under instrumentet, bliver virkningen på de samlede betalinger betragtelig.

Kommissionen er imidlertid stadig overbevist om, at en ordentlig vurdering af instrumentet også skal tage andre faktorer i betragtning end blot den hastighed, hvormed budgettet gennemføres. Det er der en række grunde til.

Et vigtigt aspekt i denne sammenhæng er den kendsgerning, at der for modtagerlandene under SAPARD ligesom for strukturudgifter i medlemsstaterne er et tidsinterval mellem indgåelse af forpligtelser over for de endelige støttemodtagere og trækning på budgettet af den tilsvarende medfinansieringsstøtte fra Fællesskabet.

I almindelighed bemærker man ikke dette interval i medlemsstaternes tilfælde, da støtteberettigede udgifter afholdt på et givet tidspunkt dækkes af forpligtelser af tilstrækkeligt stort omfang indgået i foregående år. Eksempelvis vedrører mange af de støtteberettigede udgifter i medlemsstaterne i begyndelsen af perioden 2000–2006 således forpligtelser over for endelige støttemodtagere, som var indgået i perioden 1994–1999. En lignende situation gjaldt de tre nye medlemsstater, da de begyndte at absorbere fællesskabsmidler næsten umiddelbart efter tiltrædelsen. I alle disse situationer havde de pågældende lande strukturerne på plads til at få bevilliget støtte samt en række allerede eksisterende forpligtelser over for endelige støttemodtagere af en sådan art, at de var berettigede til medfinansiering fra Fællesskabet umiddelbart efter tiltrædelsen.

Tidsintervallets manglende synlighed står i skarp kontrast til det, man finder i SAPARD's tilfælde. Under dette instrument var der for ingen modtagerlandes vedkommende nogen

forudeksisterende forpligtelse over for endelige støttemodtagere, som kunne være berettiget til medfinansiering fra Fællesskabets side under SAPARD. For at få udgifterne til at strømme til de endelige støttemodtagere fra Fællesskabet under det instrument var det således afgørende at opbygge strukturer, der gjorde det muligt at bevillige og kontrollere støtte (hvor det afgørende punkt var afgørelsen om overdragelse af forvaltningen), hvorefter der kan indgås forpligtelser over for disse lande. Først når disse forpligtelser eksisterer, kan man pådrage sig støtteberettigede udgifter, der efterfølgende refunderes og dermed debiteres fællesskabsbudgettet.

Processen med opbyggelse af strukturerne til iværksættelse af støtteordningerne spiller en rolle langt ud over den indvirkning, det har i henseende til budgetgennemførelsen under SAPARD. Eksistensen af disse strukturer har en positiv indvirkning på det enkelte modtagerlands evne til at absorbere midler til udvikling af landdistrikterne efter tiltrædelsen. Denne rolles betydning kan ikke måles i form af budgetgennemførelse under SAPARD. Her er den altafgørende faktor den måde, SAPARD forvaltes på i alle modtagerlande, nemlig på et fuldstændig "decentraliseret" grundlag. På det punkt er instrumentet enestående i og med, at der for de andre førtiltrædelsesinstrumenters, PHARE's og ISPA's, vedkommende selv få måneder før udvidelsen stadig er behov for, at i det mindste visse centrale punkter forvaltes af Kommissionen. I SAPARD's tilfælde er Kommissionen overhovedet ikke involveret i den slags centrale områder. I hvert af de 10 SAPARD-modtagerlande, som det er tilfældet med strukturfonde i medlemsstaterne, er det de nationale myndigheder, der påtager sig det fulde ansvar for forvaltningen af instrumentet, så det kun underlægges ex post-kontrol fra Kommissionens side.

Kommissionen konkluderede allerede i begyndelsen af 2000, at den eneste måde at forvalte SAPARD på var på fuldstændig decentralt plan. En af faktorerne bag det synspunkt var det store antal projekter, der skulle håndteres. Ved udgangen af 2002 androg antallet af projekter, der allerede var indgået kontrakt med støttemodtagerne om, 2 160, og ved udgangen af juni 2003 lå det samlede tal over 7 000. Helt bortset fra spørgsmålet om sprog (alle projekter forvaltes på det pågældende modtagerlands sprog) oversteg tal af den størrelsesorden langt Kommissionens kapacitet uden en hel abnorm forøgelse af personalet. En anden faktor bag beslutningen var antagelsen om, at de færdigheder og den erfaring, ansøgerlandene opnåede ved denne form for forvaltning, ville være en glimrende forberedelse for dem som nye medlemsstater ved at yde et væsentligt bidrag til opbygningen af administrativ kapacitet.

Visse kommentatorer mente, at udfordringen i denne form for forvaltning ville være for stor. Den opfattelse blev ikke på noget tidspunkt delt af Kommissionen. Selvom det var en stor udfordring for alle berørte parter, har alle modtagerlande klaret den med succes.

Decentral forvaltning med rigorøse forberedelser (og efterfølgende kontrol) var også en aktion i overensstemmelse med den holdning, Europa-Parlamentet gav udtryk for i sin betænkning i forbindelse med dechargen for 2001. Her opfordrede det Kommissionen til at sikre, at alle ansøgerlande implementerede forsvarlig regnskabsførelse og revision og forsvarlige kontrolsystemer. Processen, der fører frem til afgørelsen om overdragelse af forvaltningen med anvendelse af SAPARD via en decentral forvaltning, er et langt skridt i den retning, Europa-Parlamentet kræver, i det mindste med hensyn til sikring af Fællesskabets budgetmidler.

Kommissionen er også glad for det bidrag, SAPARD-instrumentet har ydet til udvidelsesprocessen. Udvidelsesforhandlingerne afsluttedes med erkendelsen af, at "EU mener, at der skal gøres størst mulig brug af de erfaringer, der høstes ved gennemførelsen af SAPARD, især ved brug af SAPARD-kontoret til at implementere og forvalte fremtidige foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne, uanset om de finansieres af EUGFL's

Udviklings- eller Garantifond". Forhandlingerne konkluderede også, at man (som for SAPARD) skulle anvende opdelte bevillinger til gennemførelsen af det midlertidige instrument til udvikling af landdistrikter. Disse kommentarer har særlig interesse, også i forbindelse med det arbejde, der førte frem til dechargen for 2000. Her var finansierings-, forvaltnings- og kontrolprocedurerne blevet skildret som komplekse og muligvis unødvendige ved tiltrædelsen. Det står nu klart, at mange modtagerlande ønsker at fortsætte med at bruge de strukturer, der er opbygget til SAPARD, i uændret form efter tiltrædelsen (eller i det mindste at bevare meget af dem).

Denne rapport beskriver det udførte arbejde og resultaterne i 2002. Den omfatter imidlertid også visse udviklinger, der indtraf først i 2003, idet læseren ville være blevet afskåret fra det fulde billede, hvis rapporten var sluttet med udgangen af 2002. Ligesom i rapporten for 2001 omfatter den et afsnit baseret på bidrag fra modtagerlandene. For ikke at overlæse teksten med disse mange bidrag eller risikere, at indsendelsen heraf sinker udgivelsen af denne rapport, vil teksterne i de rapporter, der indgår fra de enkelte modtagerlande, i stedet blive offentliggjort på hjemmesiden

http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm og ikke i nærværende dokument.

2. SAPARD – DEN NUVÆRENDE SITUATION

2.1 Godkendelse af SAPARD-kontorerne og afgørelser om overdragelse af forvaltningen af støtten

Forberedende arbejde og revision forud for overdragelsen

Den overdragelse af forvaltningen af støtte, man opnåede for Bulgariens, Estlands, Letlands, Litauens og Sloveniens vedkommende i 2001, var udtryk for behovet for at forbedre tilgangen, så det blev lettere for de resterende lande (Den Tjekkiske Republik, Ungarn, Polen, Rumænien og Slovakiet) at få afgørelser om overdragelse igennem før udgangen af 2002.

De procedurer og krav til arbejdet, der gjaldt i 2001, blev forbedret for at gøre det lettere at vurdere kvaliteten af gennemførelsesprocedurerne og afdække eventuelle svagheder i systemets arkitektur.

Snarere end at afvente fremsendelse af den formelle godkendelsespakke introducerede Kommissionen derfor en uformel forhåndspræsentation af systemet (forvaltningsspor) og afstak på basis af den præsentation de skridt, der skulle tages for at overvåge introduktionen af de nødvendige korrigerende aktioner.

Når vurderingen af hvert enkelt lands forberedelsesgrad var afsluttet, rettedes særlig opmærksomhed mod eventuelle større vanskeligheder. Det gjaldt specielt for to lande (Rumænien og Ungarn), som var stødt på vanskeligheder såsom risikoen for ikke at få den nationale godkendelse afsluttet i 2002.

Der blev gennemført fem besøg i disse to lande for at vurdere kvaliteten og omfanget af forberedelserne til godkendelse.

Overdragelse af forvaltningen af støtte

Så snart forberedelserne var afsluttet og kvaliteten heraf anset for tilstrækkelig til at opfylde kravene for flerårige finansieringsaftaler, traf den nationale anvisningsberettigede afgørelse om national godkendelse. Overdragelsesrevisionen fulgte umiddelbart derefter og førte til

Kommissionens afgørelse om overdragelse. Denne afgørelse blev truffet i april for Den Tjekkiske Republik og Slovakiet, efterfulgt af Polen og Rumænien i juli og endelig Ungarn i november.

Ved udgangen af november 2002 afsluttede man således den overdragelsesprocedure, der startede i 2001, for SAPARD-kontoret og de nationale fonde i alle ti ansøgerlande, i hvert fald for visse foranstaltningers vedkommende.

I de lande, for hvis vedkommende der allerede var truffet afgørelse om overdragelse i 2001 og først i 2002, startede man planlægningen af gennemførelsen af de resterende foranstaltninger, der var inkluderet i programmet for udvikling af landdistrikter, men endnu ikke godkendt.

Revision efter overdragelsen (opfølgning)

Revisorerne gennemførte efter overdragelsen revision i fire lande (Bulgarien, Litauen, Polen, og Rumænien) for at sikre sig, at punkter, der var afdækket ved tidligere revisioner, og hvor man havde anbefalet forbedring af systemet, var blevet klaret på fyldestgørende vis.

Under disse revisioner havde man bemærket, at personaleændringerne på SAPARD-kontoret (Rumænien) og på de regionale kontorer (Polen) introducerede et ekstra risikoelement i systemet, som krævede nøjere overvågning.

Beslutninger om regnskabsafslutning

Bulgarien og Estland var de to ansøgerlande, der indsendte udgiftsanmeldelser for 2001. I henhold til den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 11, gennemførte Kommissionen to tjenesterejser til landene i 2002, som resulterede i beslutning om regnskabsafslutning for 2001¹.

Beslutning om forskriftsmæssig regnskabsafslutning

Den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 12, fastslår, at Kommissionen tager beslutning om at udelukke udgifter fra fællesskabsmedfinansiering, når den konstaterer, at en udgift ikke er afholdt i overensstemmelse med den flerårige finansieringsaftale. Ved udgangen af 2001 havde kun to lande (Bulgarien og Estland) anmeldt udgifter, og ved udgangen af 2002 øgedes antallet af lande, der havde anmeldt udgifter, til fem (Bulgarien, Estland, Letland, Litauen og Slovenien).

Overdragelse af de resterende foranstaltninger (anden bølge)

Overdragelsen af støtteforvaltningen fandt sted foranstaltning for foranstaltning. Systemet med SAPARD-kontorer og de nationale fonde blev implementeret (første bølge) som generelt grundlag for gennemførelsen af de fleste af de større foranstaltninger i hvert program, men ikke dem alle. Det skete for at undgå, at de mindre hurtigt forberedte foranstaltninger sinkede den samlede proces. Denne tilgang gjorde det også muligt under det efterfølgende arbejde med andre foranstaltninger at trække på de erfaringer, alle parter havde gjort sig i den første runde afgørelser om overdragelse.

¹ C/2002/3612/ fra 02.10.2002, en smule efter tidsfristen i den flerårige finansieringsaftale.

I det tredje kvartal 2002 afsluttede Den Tjekkiske Republik den nationale godkendelse for foranstaltning 2.3, miljøforanstaltninger i landbruget, og anmodede om overdragelse heraf. Revisionen afsluttedes før udgangen af året².

Kommissionen anmodede alle nationale anvisningsberettigede om inden udgangen af 2002 at tilvejebringe en tidsplan for deres hensigter vedrørende national godkendelse og efterfølgende anmodninger om overdragelse af de resterende foranstaltninger. Desuden henstillede man, idet man tog otte af de ti landes forudsatte tiltrædelse til maj 2004 i betragtning, til de nationale anvisningsberettigede i disse lande at implementere alle de resterende foranstaltninger på en gang, hvis det var muligt³.

3. SAPARD – I FUNKTION

3.1 Ændringer i juridiske rammer

Ændringer i Rådets forordning (EF) nr. 1268/1999 og i Kommissions gennemførelsesforordninger (EF) nr. 2759/1999 og (EF) nr. 2222/2000.

Det juridiske grundlag for SAPARD-instrumentet udgøres af Rådets forordning (EF) nr. 1268/1999 ("SAPARD-forordningen"), som Kommission har udstedt to gennemførelsesforordninger for, (EF) nr. 2759/1999 og (EF) nr. 2222/2000. Eftersom der ikke findes nogen umiddelbart gældende fællesskabslovgivning i ansøgerlandene, er disse instrumenters væsentligste indhold skildret i et særligt instrument, den flerårige finansieringsaftale, som er indgået med hvert land⁴.

Ændring af forordning (EF) nr. 1268/1999 (Rådets forordning (EF) nr. 696/2003)

Midt i august 2002 forårsagede alvorlige oversvømmelser betydelige skader *inter alia* i Den Tjekkiske Republik og Slovakiet⁵.

Meget snart derefter, den 28. august, besluttede Kommissionen, at der var behov for en reaktion fra Fællesskabets side i kølvandet på de usædvanligt store naturkatastrofer, herunder via SAPARD-instrumentet⁶. I lyset af, hvor presserende det var, blev der fremsat et forslag allerede den 18. september.

Forslaget tog højde for den kendsgerning, at den slags hændelser kan lægge betragtelige økonomiske byrder på de berørte parter både inden for den offentlige og den private sektor. Kommissionen mente, at Fællesskabet i tilfælde af sådanne katastrofer skulle vise solidaritet med den berørte befolkning. Et element af reaktionen var at foreslå oprettelse af Den Europæiske Solidaritetsfond, under hvilken der kunne ydes bistand i form af økonomisk støtte. Det andet var at ændre SAPARD-forordningen. De foreslåede ændringer af forordningen var at øge både grænserne for støtteintensiteten (fra 50 % til 75 %) og loftet over

² Kommissionens afgørelse blev truffet den 19. februar 2003.

³ I begyndelsen af 2003 havde de nationale anvisningsberettigede i 7 ansøgerlande (Bulgarien, Den Tjekkiske Republik, Estland, Letland, Litauen, Rumænien og Slovakiet) tilkendegivet deres hensigter. Hvad Bulgarien (syv foranstaltninger) og Den Tjekkiske Republik (én resterende foranstaltning) angår, har de nationale anvisningsberettigede givet national godkendelse.

⁴ Se nærmere oplysninger i afsnit 3.8 i årsrapporten for SAPARD for år 2000.

⁵ Nærmere oplysninger i afsnittet "Oversvømmelser"

⁶ Det andet væsentlige initiativ var at fremsætte forslag om etablering af EU's Solidaritetsfond (godkendt ved Rådets forordning (EF) nr. 2012/2002 af 11. november 2002 (EFT L 311, 14.11.2002, s. 3).

Fællesskabets bidrag til relevante projekter (fra 75 % til 85 %) af de samlede offentlige udgifter.

Forslaget byggede på traktatens artikel 308, og der skulle derfor indhentes udtalelse fra Europa-Parlamentet. Forslaget blev desuden forelagt for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg, så det kunne udtale sig. Inden forslaget var færdigbehandlet i Rådet, trådte Nice-traktaten imidlertid i kraft. Den skaber et særligt juridisk grundlag, EF-traktatens artikel 181a (som ændret i Nice-traktaten). Det juridiske grundlag for forslaget skulle derfor ændres tilsvarende. Selv om det blev fremsat senere end SAPARD-forslaget, førte forslaget om fonden til en rådsforordning allerede den 11. november 2002⁷.

Imidlertid skred forslaget om SAPARD kun langsomt frem, hvilket forhindrede en vedtagelse af ændringen i 2002 (Parlamentets udtalelse blev vedtaget den 11. marts 2003). Ændringen af SAPARD-forordningen blev vedtaget den 14. april 2003⁸. Indholdet heri er identisk med det forslag, der var fremsat syv måneder tidligere.

Ændring af forordning (EF) nr. 2759/1999 (Kommissionens forordning (EF) nr. 2251/2002 af 17. december 2002)

Der var to særlige elementer i denne forordning, der skulle ændres. Det ene vedrørte omfanget af uddannelsesforanstaltningerne, det andet skovforanstaltningen. Behovet for det første blev afdækket ved praktisk erfaring med anvendelse af instrumentet. Behovet for det andet udløstes af arbejdet med initiativet i forbindelse med de usædvanligt store naturkatastrofer (se afsnittet "Ændring af forordning (EF) nr. 1268/1999).

Hvad uddannelsesforanstaltningen angår, begrænsede den første udgave af forordning (EF) nr. 2759/1999 hovedsagelig støtten til landbrugere og andre personer, der er involveret i landbrugsaktiviteter. Grunden til denne begrænsning var, at den i princippet afspejlede Fællesskabets gældende lovgivning om udvikling af landdistrikter. Den ændring, der indførtes med forordning (EF) nr. 2251/2002, betød en anelig udvidelse af den personkreds, der kunne modtage uddannelse, så den muliggjorde støtte for alle til så godt som alle aktioner, der var omfattet af SAPARD. Det begrundedes med, at man inden for Fællesskabet kan støtte uddannelse af en sådan bredere kreds af personer under et andet instrument, Socialfonden. Imidlertid eksisterer der i tilfældet med SAPARD-modtagerlandene ikke noget fællesskabsinstrument, der kan spille en rolle, der svarer til denne fonds. Den ændring, der skabtes via forordning (EF) nr. 2251/2002, bragte i det væsentlige uddannelsesmulighederne under SAPARD på linje med det, der i praksis er til rådighed til udvikling af landdistrikterne i Fællesskabet, herunder fra Socialfonden i denne henseende.

Hvad skovforanstaltningen angår, tillod den første version af forordning (EF) nr. 2759/1999 ikke støtte til genopretning af skovproduktionspotentiale, der er skadet ved naturkatastrofer, og tillod heller ikke støtte til investeringer i skovene til begrænsning af brande. I lyset af erfaringerne fra de oversvømmelser, der i august 2002 forårsagede betydelig skade i forskellige ansøgerlande, herunder i skovene, tillod forordning (EF) nr. 2251/2002 støtte til genrejsning af skove i kølvandet på usædvanligt store naturkatastrofer. Den fjernede også den begrænsning, som tidligere havde forhindret støtte til investeringer i forebyggelse af skovbrande.

⁷ Rådets forordning (EF) nr. 2012/2002 (EFT L 311, 14.11.2002, s. 3).

⁸ Rådets forordning (EF) nr. 696/2003 (EFT L 99, 17.04.2003, s. 24).

Ændring af forordning (EF) nr. 2222/2000 (Kommissionens forordning (EF) nr. 188/2003 af 31. januar 2003)

De ændringer, der indførtes med forordning (EF) nr. 188/2003, og hovedparten af det tilknyttede arbejde, der udførtes i 2002, gik i det væsentlige på at tage fat på forhold. Det ene var behovet for via SAPARD-instrumentet at kunne reagere hurtigt og passende på usædvanligt store naturkatastrofer såsom de alvorlige oversvømmelser midt i august 2002. Det andet var at reagere rettidigt på udsigten til en omfattende frigørelse af forpligtelsesbevillinger under SAPARD allerede ved udgangen af 2003.

I forbindelse med elementet usædvanligt stor naturkatastrofe introducerede den ændrede tekst en undtagelse, der tillader betalinger til berørte lande i form af forskud som en undtagelse fra den generelle regel, at betaling først finder sted, efter man har pådraget sig udgiften. Anvendelsen af denne bestemmelse afhang imidlertid af vedtagelsen af ovennævnte ændring af SAPARD-forordningen.

Hvad det andet element angår, blev risikoen for omfattende frigørelse af bevillinger åbenbar relativt tidligt i 2002, da det stod klart, at en række lande, der tegnede sig for en væsentlig del af de samlede SAPARD-bevillinger, ikke kunne sikre sig en afgørelse om overdragelse af forvaltningen før tidligst hen midt på året. Mens syv af de ti modtagerlande var begyndt at bruge af disse bevillinger på det tidspunkt, kunne de tre andre ikke, herunder de to største, som stod for over to tredjedele af de samlede SAPARD-bevillinger, fordi de ikke havde fået Kommissionens afgørelse om overdragelse af forvaltningen af støtte i hus. Indtil de berørte lande havde påvist evnen til at opfylde de betingelser, der begrundede en sådan afgørelse, måtte instrumentet ikke anvendes, måtte der ikke afholdes støtteberettigede udgifter til projekter, og følgelig kunne der ikke udstedes betalingsordrer for bevillingerne til de pågældende lande. Det er helt i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning. Imidlertid er en vigtig følge for budgetgennemførelsen, at når den pågældende afgørelse træffes, kan støtteberettigede udgifter, som denne gennemførelse afhænger af, ikke foruddateres, i modsætning til situationen for tilsvarende udgifter i medlemsstaterne.

For at kunne begrunde de nye frister for frigørelse af bevillinger fastsat i forordning (EF) nr. 188/2003 skulle der efter Kommissionens opfattelse tages behørigt hensyn til ovennævnte situation. Man konstaterede, at SAPARD-programmerne i lyset af timingen for afgørelserne om overdragelse af forvaltningen først kunne starte i 2002 for de ansøgerlande, der tegnede sig for hovedparten af den økonomiske støtte. Imidlertid opførtes bevillingerne første gang på budgettet i 2000. Erfaringerne med lande, der havde startet SAPARD tidligere, viste, at der ikke var nogen realistisk chance for, at lande, for hvilke afgørelsen om overdragelse var truffet i 2002, ville være i stand til at bruge en væsentlig del af deres tildelinger inden udløbet af den tidsfrist, der eksisterede før indførelsen af forordning (EF) nr. 188/2003, nemlig med udgangen af 2003. For ikke at diskriminere mod de lande, der havde formået at gøre hurtigere fremskridt med opnåelse af afgørelsen om overdragelse, blev alle behandlet ens under forordning (EF) nr. 188/2003, som forlængede fristen for anvendelse af bevillingerne til de årlige tildelinger i 2000 med to år til 2002. For de efterfølgende år bevæger grænsen sig gradvist hen imod de regler, der gælder for strukturfondene. Det er i forordningen bestemt, at Kommissionen skal frigøre de dele af en forpligtelse, som ikke er blevet udbetalt a conto, eller for hvilke den ikke har modtaget en acceptabel betalingsanmodning senest pr. følgende datoer:

- a) for bevillinger svarende til den årlige tildeling for 2000 : 31. december 2004,
- b) for bevillinger svarende til den årlige tildeling for 2001 : 31. december 2005,

- c) for bevillinger svarende til den årlige tildeling for 2002 og 2003: 31. december 2006,
- d) for bevillinger svarende til de årlige tildelinger for *ethvert år efter 2003*: 31. december i det andet år efter året for den pågældende forpligtelse.

Forslaget var genstand for en afstemning i den kompetente komité (Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget – EUGFL) den 17. december 2002, som banede vej for vedtagelsen i Kommissionen. I lyset af spørgsmålets betydning og følsomhed (idet man potentielt undgår frigørelse af adskillige hundrede millioner euro ved udgangen af 2003) blev der imidlertid efter anmodning fra en række medlemsstater også redegjort for det i STAR-komiteén (den 29. januar 2003) forud for vedtagelsen. Af samme grund tog Kommissionen initiativ til at drøfte det med formanden for Budgetkontroludvalget forud for vedtagelsen.

En række punkter af mere teknisk og proceduremæssig art blev også medtaget i forordning (EF) nr. 188/2003, herunder en bestemmelse, der tillod større fleksibilitet for fastsættelsen af tidspunktet for udgiftsanmeldelser.

Forordning (EF) nr. 188/2003 indeholder også en bestemmelse, der under nærmere definerede omstændigheder tillader overdragelse af ansvaret for projektudvælgelse til et udpeget organ snarere end udelukkende at lade det falde ind under SAPARD-kontorets mandat. Denne nyskabelse gør det for eksempel muligt at lade en designeret ngo træffe afgørelse om projektudvælgelse. Denne ændring er et skridt i retning af det, Parlamentet tilskyndede til vedrørende en styrket rolle for repræsentanter for civilsamfundet. Ved udgangen af 2002 var det imidlertid vanskeligt at se, hvilken brug nogen af ansøgerlandene havde gjort af denne mulighed for at give ngo'er en beslutningstagende rolle.

Den årlige finansieringsaftale for 2002

I denne aftale indgik seks elementer som beskrevet i det følgende:

- i) at skabe grundlag for Fællesskabets bidrag og stille det til rådighed for medfinansieringsaktioner under 2002-budgettet*

Fællesskabets finansielle bistand til SAPARD-programmerne i 2002 inkluderer forpligtelsesbevillinger under budgetkonto B7-010 på 545 millioner EUR og en overførsel, godkendt af budgetmyndigheden den 30. september 2002, på 9,5 millioner EUR fra budgetkonto B7-010A (administrativ forvaltning) af beløb, der ikke er anvendt af Kommissionen. De endelige bevillinger inklusive ovennævnte overførsel, der var til rådighed for ansøgerlandene, beløb sig således til 554 500 000 EUR. Disse bevillinger blev fordelt på ansøgerlandene i henhold til Kommissionens afgørelse 1999/595/EF af 20. juli 1999 om den vejledende fordeling af den årlige fællesskabsstøtte på førtiltrædelsesforanstaltninger for landbrug og udvikling af landdistrikter. Det resulterer i følgende beløb pr. land:

ÅRLIG FINANSIERINGSAFTALE FOR 2002 – FORDELING PR. LAND

Land	Beløb i EUR
Bulgarien	55 582 227
Tjekkiet	23 526 795
Estland	12 942 243
Ungarn	40 578 737
Letland	23 297 531
Litauen	31 808 039
Polen	179 874 468
Rumænien	160 630 119
Slovakiet	19 502 405
Slovenien	6 757 436
I ALT	554 500 000

- ii) *en bestemmelse, der tillader endelige støttemodtagere uden afbrydelse at sikre sig kontrakter om støtte under SAPARD og under systemet til støtte for udvikling af landdistrikter efter tiltrædelsen*

Forpligtelsen over for modtagerlandet i den årlige finansieringsaftale for 2002 gælder til udgangen af 2004 (vil blive forlænget til udgangen af 2005 ved den årlige finansieringsaftale for 2003), altså et godt stykke efter tiltrædelsesdatoen. Det var i den årlige finansieringsaftale for 2002 nødvendigt at stipulere den tidsfrist, inden for hvilken SAPARD-kontoret kunne udstede kontrakter med modtagerne, da det er et førtiltrædelsesinstrument, og at undgå en situation, hvor en interesseret part kunne vælge mellem støtte fra to instrumenter til samme projekt. Det var også vigtigt at sikre, at muligheden for at opnå bistand ikke blev afbrudt på grund af tiltrædelsen. Dette mål blev sikret ved at fastlægge, at SAPARD-kontoret ikke kan indgå kontrakter, der involverer fællesskabsmidler, med nogen modtager efter den dato, hvor det pågældende land indgår kontrakter, der involverer en form for bistand til udvikling af landdistrikter som medlem af EU.

- iii) *dynamisk tilpasning af projektudvælgelsesopgaverne, ngo'ers rolle*

Ændringerne banede vej for større fleksibilitet i projektudvælgelsen for visse foranstaltninger, nemlig dem, hvor der i programmet kun er én designeret modtager (eller i tilfældet med landbrugsmiljøforanstaltningen, mere end ét sådant organ). Disse ændringer var udformet med henblik på at udvide ngo'ers rolle i SAPARD-processen⁹. Selvom de fleste lande gav udtryk for støtte til en styrkelse af ngo'ers rolle under det møde for ministre fra ansøgerlandene, der blev holdt under Europa-Parlamentets auspicer i februar 2001, var der kun fire (Slovenien, Bulgarien, Estland og Ungarn) ud af ti mulige, der bad om at få denne mulighed inkluderet i deres aftale for 2002. Som berettet ovenfor var det mod udgangen af 2002 imidlertid vanskeligt at se, om eller hvordan der var gjort brug af denne mulighed i nogen af ansøgerlandene.

⁹ Se også afsnittet "Ændring af forordning (EF) nr. 2222/2000".

- iv) *at indføre støtteberettigelse under SAPARD for leverancer med oprindelse på Cypern, Malta og i Tyrkiet*

Rådets afgørelse fra sidst i 2001 udvidede støtteberettigelsen under SAPARD til varer, tjenesteydelser og leverancer med oprindelse på Cypern, Malta og i Tyrkiet¹⁰. Denne udvikling blev derfor introduceret i den flerårige finansieringsaftale via den årlige finansieringsaftale for 2002.

- v) *at træffe rettidige arrangementer for at foregribe en ændring af SAPARD-forordningen*

For at tage højde for, at hvis Rådet eventuelt ændrede SAPARD-forordningen til at omfatte specifikke bestemmelser for usædvanligt store naturkatastrofer (se afsnittet "Ændringer i juridiske rammer" og "Ændring af forordning (EF) nr. 1268/1999"), måtte tilsvarende ændringer introduceres i de flerårige finansieringsaftaler via den årlige finansieringsaftale for 2002¹¹. Disse ændringer forudså øgede støtteintensiteter og medfinansieringssatser, men dømte ikke på forhånd om den holdning, Rådet eventuelt indtog til forslaget. Denne tilgang blev valgt, så der i tilfælde af en hurtig afslutning på lovgivningsprocessen ikke ville ske yderligere forsinkelse, fordi den flerårige finansieringsaftale ikke allerede omfattede de relevante bestemmelser.

- vi) *tekniske ændringer*

Der indførtes en række essentielt tekniske ændringer med den årlige finansieringsaftale for 2002.

Andre specifikke initiativer taget af Kommissionen for at lette anvendelsen af SAPARD

Kommissionen var involveret i talrige aktiviteter, specielt hjælp til forberedelse af overvågningsudvalg, rådgivning under udvalgenes møder og opfølgning af alle initiativer taget i den sammenhæng, som krævede handling fra dens side. Den type opfølgning vedrørte især talrige programændringer. Bilag B giver et overblik over det antal afgørelser, Kommissionen har truffet om ændring af SAPARD-programmerne siden starten.

Kommissionen opfordrede i et brev fra juni 2002 modtagerlandene til at fremsætte forslag, som kunne bidrage til at lette gennemførelsen af SAPARD-programmet. Reaktionen, fra tre lande, har til dato været relativt beskeden. Alle programændringer vedtaget i Overvågningsudvalget fik imidlertid en positiv opfølgning i Kommissionen, bortset fra i tilfældet med slettelsen af landbrugsmiljøforanstaltningen (vedtaget enstemmigt) i Overvågningsudvalget for Polen.

Kommissionen reagerede på talrige henvendelser fra parter, der var interesserede i alle mulige aspekter af SAPARD, og som havde deres oprindelse i og uden for modtagerlandene. Ud over den slags aktiviteter og uafhængigt af deres betydning, i hvert fald for dem, som stod bag henvendelserne, har disse aktiviteter nærmest fået rutinemæssig karakter og fortjener derfor blot forbigående omtale i denne rapport. Der var imidlertid adskillige initiativer, som kræver omtale som følger:

¹⁰ Rådets forordning (EF) nr. 2500/2001 (EFT L 342, 27.12.2001, s. 1).

¹¹ For Den Tjekkiske Republiks vedkommende blev denne ændring foretaget i den årlige finansieringsaftale for 2001

Følsomme sektorer

Under forhandlingerne om og godkendelsen af programmerne erkendte Kommissionen behovet for også at yde førtiltrædelsesbistand under SAPARD inden for følsomme sektorer, hvor der i EU gælder restriktioner for eller endda udelukkelse af investeringsstøtte. Disse sektorer er kendt som kød, mælk, æg, sukker, vin, stivelse, formaling og maltning. Det var berettiget at tillade støtte til disse sektorer under SAPARD for ikke at lægge hindringer i vejen for dette instruments bagvedliggende mål, nemlig at forberede strukturerne i modtagerlandene til tiltrædelsen.

Imidlertid opnåedes der i sammenhæng med de forskellige programmer enighed om, at der skulle udvikles et mere specifikt og detaljeret overvågningssystem, som skulle følge udviklingerne inden for følsomme sektorer. En sådan overvågning ville muliggøre passende, rettidig indgriben i tilfælde, hvor SAPARD kunne medføre en betydelig stigning i produktionskapaciteterne inden for følsomme sektorer.

I juni 2002 udsendte Kommissionen vejledning til alle modtagerlande om spørgsmålet, herunder med speciel angivelse af de specifikke sektorer, der var berørt, og de indikatorer, der skulle anvendes. I overensstemmelse med gængs praksis for SAPARD blev denne vejledning først udsendt, efter et udkast var blevet drøftet med alle berørte lande.

Infrastruktur, der skaber væsentlige nettoindtægter

For at overholde de støtteintensitetsgrænser, der er fastlagt i SAPARD-forordningen, udsendte Kommissionen allerede i 2001 vejledning til alle modtagerlande om, hvordan man afgør, om et projekt skal anses for at skabe væsentlige nettoindtægter. Den vejledning var vigtig, for hvis sådanne indtægter blev skabt af et projekt, der involverer infrastruktur, skal støtteintensiteten overholde en intensitetsgrænse på 50 % (snarere end på 100 %).

Den udsendte vejledning byggede på konceptet "væsentlige nettoindtægter" taget fra den generelle forordning om strukturfondene (EF) nr. 1260/1999, artikel 29, stk. 4, litra a. I vejledningen skildredes en tilgang under SAPARD, der lignede den under strukturfondene. Kommissionen anerkendte imidlertid eksplicit, at den var indstillet på ikke at insistere på en enkelt fortolkning af de relevante indtægter, og anerkendte, at det kunne blive nødvendigt at differentiere, hvis de bagvedliggende forhold i forskellige lande eller projektyper eksempelvis berettigede til andre tilgange.

I overensstemmelse med ovenstående udsendte Kommissionen revideret vejledning i december 2002. Det skete efter drøftelser med et interesseret land, som forudså problemer med dokumentet fra 2001 under visse omstændigheder. I det væsentlige erkendtes det i den reviderede vejledning, som udsendtes til alle lande, at hvad visse relativt små private infrastrukturprojekter angik, ville man ikke anse dem for at skabe væsentlige nettoindtægter, og at støtte på op til 75 % af de samlede berettigede udgifter ville blive anset for berettiget.

Overvågning af forpligtelser

Først på foråret 2002, kort tid efter faktisk alle lande havde sikret sig en afgørelse om overdragelse af forvaltningen, og SAPARD således kunne fungere i vidt omfang, skete der et skift i prioriteringen fra at arbejde med forberedelserne til konkret at anvende instrumentet.

Arbejdets art i de enkelte overvågningsudvalg afspejlede i 2002 i stigende grad denne udvikling. De fleste begyndte at fokusere mere på behovet for at undersøge programmernes forløb i henhold til den flerårige finansieringsaftale. Den slags arbejde byggede hovedsagelig på information fra det relevante SAPARD-kontor, men også på input fra andre parter, herunder interesserede ngo'er.

I takt med, at der kom flere data frem, kunne disse udvalg konstatere forløbet i de kvartalsvise rapporter fra Kommissionen baseret på udgiftsanmeldelser. Det er naturligvis ikke muligt for den slags rapporter at give et helt aktuelt billede af, hvad der reelt sker med hensyn til anvendelsen af instrumentet. Udgiftsanmeldelser er resultatet af en begivenhed tidligere i processen, nemlig at potentielle støttemodtagere bliver faktiske støttemodtagere ved at få tildelt kontrakter på deres projekter fra SAPARD-kontoret. Selvom ikke alle sådanne kontrakter fører til, at et tilsvarende beløb medtages i en efterfølgende udgiftsanmeldelse, er deres omfang og værdi nyttige til benchmarking. Det var i det mindste Kommissionens tanke, da den bragte forslaget på bane for alle modtagerlande i et brev fra oktober 2002. I det væsentlige gik forslaget på at etablere en informationsudveksling, der i det store og hele byggede på forpligtelser indgået af SAPARD-kontorerne med endelige støttemodtagere. Interesserede lande blev opfordret til at stille data til rådighed i et standardformat, som Kommissionen så ville gengive i form af tabeller eller grafik og, i det omfang det var muligt, i sammenligneligt format. For at afværge risikoen for at blive beskyldt for, at ideen betød endnu mere bureaukrati, blev det understreget, at systemet ville blive fuldstændig frivilligt og var udformet, så det ville være enkelt at køre både med hensyn til levering af data og selve anvendelsen.

I sidste ende accepterede alle lande ideen som fremsat. Den første rapport dækkede perioden fra SAPARD's start til slutningen af 2002 (og blev sendt til alle modtagerlande den 31. januar 2003). En kopi af denne rapport er vedhæftet (Bilag D) sammen med mere nylige data.

Rettidig gennemførelse af budgetbevillingerne under SAPARD

Kommissionen havde fra starten af SAPARD's anvendelse givet råd om den økonomiske forvaltning af instrumentet, især ud fra synsvinklen aktioner, der kunne bidrage til at sikre fuld anvendelse af bevillinger i overensstemmelse med programmålene. Den første tiltag i den sammenhæng med alle modtagerlandes deltagelse fandt sted på seminaret i Tartu (Estland) i juli 2001. Den del af tiltaget blev i det væsentlige gentaget på seminaret i Bruxelles i juni 2002. Her blev det igen nævnt, at én af indikatorerne for SAPARD's succes er det omfang, hvori modtagerlandene benytter sig af fællesskabsstøtten. Der blev igen givet et rids af de mulige grunde til den lave implementeringsgrad, og Kommissionen foreslog en række forskellige muligheder for at tage fat på det. De omfattede at undlade at begrænse forpligtelserne til de endelige støttemodtagere for beløb i en given årlig finansieringsaftale og at identificere og reagere på problemer via god overvågning og forvaltning.

Det specielle råd blev yderligere understreget i et brev, Kommissionen sendte til alle modtagerlande i oktober 2002. Dette mere nylige råd lagde ligeledes vægt på at presse på med forpligtelser over for endelige støttemodtagere og nævnte eksplicit risikoen for frigørelse af ubrugte forpligtelsesbevillinger. I den sammenhæng blev det påpeget, at selvom tidsfristerne for frigørelse blev øget (som det faktisk skete – se afsnittet "Ændring af forordning (EF) nr. 2222/2000 (Kommissions forordning (EF) nr. 188/2003 af 31. januar 2003)", ville man stadig skulle være forsigtig ved forvaltningen af SAPARD-instrumentet for at minimere risikoen for, at disse bevillinger gik tabt.

Et aspekt i forbindelse med rettidig gennemførelse af budgetbevillingerne under SAPARD, men ikke begrænset til det, er Kommissionens vilje til at fjerne regler, der opfattes som "komplicerede". Vigtigheden af dette spørgsmål blev understreget i Parlamentets beslutning om decharge for 2000-budgettet, hvor der blev henvist til, at SAPARD-reglerne var komplicerede. For at tage hensyn til det på praktisk vis sendte Kommissionen i et brev til modtagerlandene i juni 2002 en stående opfordring til at indsende forslag til forenkling af reglerne til den. Til dato har reaktionen fra modtagerlandene været bemærkelsesværdigt beskeden.

3.2. Gennemførelsen i 2002 – finansielle og budgetmæssige spørgsmål

i) Disponible bevillinger og finansiel gennemførelse i 2002

Forpligtelser (Mio. EUR)

	vedtaget budget	ændringer *	samlede disponible bevillinger	gennemførelse	bortfaldet
B7-010	545,0	9,5	554,5	554,50	0
B7-010A	10,0	-9,5	0,5	0,06	0,44
SAPARD i alt	555,0	0	555,0	554,56	0,44

* Der blev overført 9 500 000 fra B7-010A til B7-010.

Betalinger (Mio. EUR)

	vedtaget budget	ændringer *	samlede disponible bevillinger	gennemførelse	bortfaldet
B7-010	360,0	0	360,0	123,76	236,24
B7-010A	10,0	0	10,0	0,11	9,89
SAPARD i alt	370,0	0	370,0	123,87	246,13

Forpligtelser

SAPARD-bevillingerne er medtaget under udgiftsområde 7 i budgettet. De er klassificeret som ikke-obligatoriske udgifter og involverer opdelte bevillinger. Kapitel B7-01 (SAPARD-førtiltrædelsesinstrumentet) omfatter artikel B7-010A (landbrug – udgifter til administrativ forvaltning) og B7-010 (landbrug). Førstnævnte skal bruges til at finansiere visse tekniske bistandsforanstaltninger, som træffes på Kommissionens initiativ. Sidstnævnte finansierer Fællesskabets bidrag til SAPARD-programmer, som ansøgerlandene gennemfører.

Tildelingerne under SAPARD-budgettet til forpligtelser på budgettet for 2002 var sat til 555 mio. EUR, heraf 545 mio. EUR til kontoen for programmer B7-010 og 10 mio. EUR til kontoen for administrativ forvaltning, B7-010A.

Den 30. september 2002 vedtog budgetmyndigheden en overførsel på 9,5 mio. EUR af beløb, der ikke var brugt af Kommissionen, fra den administrative konto B7-010A til programkontoen B7-010 for at stille dem til rådighed for programmerne. Som følge heraf beløb de endelige bevillinger, der var til rådighed for ansøgerlandene, sig til 554,5 mio. EUR (inkluderet i de årlige finansieringsaftaler for 2002). Et beløb på 438 879 EUR i disponible bevillinger blev ikke brugt i 2002 og bortfaldt.

Betalinger

Tildelingerne til betalinger blev fastlagt til 360,0 mio. EUR for budgetkonto B7-010 og 10 mio. EUR for konto B7-010A.

Der blev ikke overført bevillinger fra 2001. Et beløb på 246,13 mio. EUR i betalingsbevillinger blev ikke brugt i 2002 og bortfaldt.

ii) Anvendelse af midler

Gennemførelse af budgetkontoen for administrativ forvaltning, B7-010A

Kommissionen anvendte et beløb på 61,121 EUR i forpligtelsesbevillinger til administrativ forvaltning under artikel 7, stk. 4, af forordning (EF) nr. 1268/1999 til dækning af udgifterne ved et seminar om "programforvaltningsaspekter" i Bruxelles.

Kommissionen foreslog at overføre en del af de resterende bevillinger på bistandskontoen B7-010A (9,5 mio. EUR) til programkontoen B7-010. Denne overførsel blev vedtaget af budgetmyndigheden, og det pågældende beløb kunne således indgå i de årlige finansieringsaftaler for 2002, hvilket øgede Fællesskabets disponible midler til hvert af programmerne for landbrug og udvikling af landdistrikter (under anvendelse af samme fordelingsnøgle som for det samlede beløb). Som allerede nævnt blev et beløb på 438 879 EUR i disponible bevillinger ikke brugt og bortfaldt.

Et samlet beløb på 111 937 EUR i betalingsbevillinger blev anvendt til at betale forpligtelser, der var indgået for et seminar den 12. og 13. november 2001 i Bruxelles om gennemførelse af pilotaktioner af relevans for Fællesskabets landbrugsmiljøpolitik og for et seminar den 17. og 18. juni 2002, også i Bruxelles, i forbindelse med "programforvaltningsaspekter"¹². Et beløb på 9 888 063 EUR i disponible bevillinger blev ikke brugt i 2002 og bortfaldt.

iii) Gennemførelse af budgetkontoen for programmer, B7-010

a) Forpligtelsesbevillinger

Forpligtelsen af de samlede disponible budgetbevillinger til gennemførelse af SAPARD-programmer i 2002 (554,5 mio. EUR) fulgte samme strategi som i 2000 og 2001. Der blev indgået en samlet forpligtelse, da Kommissionen den 22. oktober 2002 godkendte modellen til tekst for de årlige finansieringsaftaler og bemyndigede et medlem af Kommissionen til at undertegne den med hvert ansøgerland.

Bestemmelsen om vedtagelse af en samlet forpligtelse i finansforordningens artikel 36, stk. 2, giver Kommissionen mulighed for at forpligte hele det disponible beløb for et givet år og oprette individuelle forpligtelser over for hvert land før udgangen af det følgende år. Der blev indgået individuelle forpligtelser til et samlet beløb af 539,6 mio. EUR over for hvert ansøgerland først i 2002 (svarende til den årlige finansieringsaftale for 2001). Den samlede forpligtelse for den årlige finansieringsaftale for 2002 blev indgået den 18. oktober 2002. Herefter fulgte i første halvdel af 2003 undertegnelsen af den årlige finansieringsaftale for 2002 med Bulgarien, Letland, Litauen, Slovenien, Polen, Rumænien, Den Tjekkiske Republik og Ungarn¹³.

b) Betalingsbevillinger

I den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 7, vedrørende betalinger fra Kommissionen til SAPARD's eurokonto skelnes der i stk. 5 og 6 mellem acontobetaling og mellemliggende betalinger. Førstnævnte foretages efter programmets vedtagelse, forudsat at

¹² De endelige beløb, der faktisk blev betalt for disse seminarer, var 50 816 EUR til seminaret om pilotaktioner og 61 121 EUR til seminaret om programforvaltning.

¹³ Det er planen, at den årlige finansieringsaftale med Estland og Slovakiet til et samlet beløb af 32,4 mio. EUR undertegnes senere i 2003.

Kommissionen har truffet afgørelse om overdragelse af den økonomiske forvaltning til SAPARD-kontoret, og efter den flerårige finansieringsaftale og den første årlige finansieringsaftale er blevet indgået. Mellemliggende betalinger anvendes til refusion af udgifter, der faktisk er afholdt under programmet som attesteret af den nationale anvisningsberettigede. Da disse udgifter kun kan afholdes efter overdragelse af den økonomiske forvaltning til de ansvarlige kontorer, kan disse betalinger først foretages, når afgørelsen om overdragelse er truffet.

c) Acontobetalinger

Den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 7, stk. 5, giver mulighed for en sådan første betaling og bestemmer, at beløbet ikke må overstige 49 % af den første årlige forpligtelse for hvert land under SAPARD, og at udbetalingen kan ske i mere end én rate. I henhold til den flerårige finansieringsaftale må den nationale anvisningsberettigede i hele programmets løbetid udelukkende anvende dette beløb til at betale Fællesskabets bidrag til udgifter i overensstemmelse med denne aftale.

For at afgøre den faktiske størrelse af denne første udbetaling ser Kommissionen på det reelle behov for midler til refusion af støtteberettigede omkostninger, som SAPARD-kontoret har pådraget sig, herunder følgerne af, at forvaltningsoverdragelsen er begrænset til visse programforanstaltninger for det pågældende land, og den kendsgerning, at udgifter, man har pådraget sig forud for afgørelsen om forvaltningsoverdragelse, ikke er støtteberettigede. Af hensyn til en forsvarlig økonomisk forvaltning blev det efterfølgende besluttet at begrænse den første acontobetaling til halvdelen af det maksimale beløb. For at tage højde for den kendsgerning, at kun visse foranstaltninger i hvert program var omfattet af afgørelsen om forvaltningsoverdragelse, besluttede man for 2002's vedkommende ligesom i 2001 kun at beregne det "maksimale beløb" for disse foranstaltninger, idet man dog tog hensyn til margenen for hver enkeltforanstaltning (10 % af den samlede bevilling hertil for 2000–2006), der var afsat i finansieringsoversigten for programmerne.

Der blev efter Kommissionens afgørelse om overdragelse af forvaltningen foretaget følgende første acontobetalinger i 2002:

Ansøgerland	Acontobetaling (EUR)
Den Tjekkiske Republik	5 497 951
Ungarn	9 482 800
Polen	42 034 668
Rumænien	37 537 477
Slovakiet	4 557 496
I alt	99 110 392

Anden rate af acontobetalingerne kom i 2002 også til udbetaling til Estland (3 024 458 EUR), Slovenien (1 579 137 EUR) og Den Tjekkiske Republik (5 497 951 EUR), så der i hvert tilfælde totalt blev udbetalt det maksimale beløb på 49 % under den første årlige SAPARD-forpligtelse. De forskud, der udbetaltes i 2002, beløb sig således til 109 211 938 EUR. Behovet for yderligere acontobetalinger ansås for berettiget ud fra omfanget af de betalingskrav, der var modtaget fra de endelige støttemodtagere, men endnu ikke afregnet, og i Den Tjekkiske Republiks tilfælde af de forventede behov efter oversvømmelserne i august 2002 som fastlagt i den flerårige finansieringsaftale og ændret ved den årlige finansieringsaftale for 2001 for det lands vedkommende. Det bemærkes, at såfremt politikken med at begrænse acontobetalinger til halvdelen af den lovmæssigt fastlagte grænse bortset fra

i tilfælde af åbenbart behov ikke havde været gældende, kunne budgetgennemførelsen i 2002 have været 100 mio. større, end den blev.

d) *Mellemliggende betalinger*

Der blev foretaget betalinger til refusion af faktiske udgifter som forelagt i udgiftsanmeldelser og betalingsanmodninger fra Bulgarien, Estland, Letland, Litauen og Slovenien.

Ansøgerland	Mellemliggende betalinger (EUR)
Bulgarien	4 925 884
Estland	3 529 508
Litauen	3 200 180
Letland	2 797 570
Slovenien	94 196
I alt	14 547 338

e) *Bevillinger, der ikke blev brugt i 2002*

Et beløb på 236 240 723 EUR i disponible betalingsbevillinger blev ikke brugt og bortfaldt.

En af de væsentlige grunde hertil var, at Polen og Rumænien, for hvem der blev truffet afgørelse om overdragelse i juli og august 2002, ikke anmodede om refusion af udgifter, de havde pådraget sig, og som kunne debiteres budgettet for 2002. Disse to ansøgerlandes andel af de samlede bevillinger er så stor (61,4 %), at den samlede budgetgennemførelse er stærkt afhængig af, hvordan disse to lande optræder.

En yderligere faktor lå i, at acontobetalingernes omfang var begrænset til halvdelen af maksimumsbeløbet på 49 % for seks ansøgerlandes vedkommende. Kommissionen overvejede faktisk, om betalingerne kun skulle underkastes det loft. I så fald kunne budgetgennemførelsen være steget markant som nævnt under punkt i). Beslutningen om ikke at gøre det blev taget for at give forsvarlig økonomisk forvaltning højere prioritet end en mere fuldstændig budgetgennemførelse. Man bemærker, at Kommissionen ved udgangen af juni 2003 havde foretaget betalinger (herunder for modtagne ansøgninger fra ansøgerlande, hvor betalingsproceduren er i gang) på 209,4 mio. EUR, en stigning på 55,2 mio. EUR i forhold til niveauet ved udgangen af 2002. Det samlede beløb på 209,4 mio. EUR består af 147,1 mio. EUR i acontobetaling og 62,3 mio. EUR i refusion. Tallet på 55,2 mio. EUR består af 7,4 mio. EUR i acontobetaling og 47,8 mio. EUR i refusion.

3.3 Arbejde udført i relation til Revisionsretten

Revisionsretten fortsatte med at følge SAPARD nøje i 2002. Kommissionen afventer imidlertid stadig de bemærkninger, Revisionsretten påtog sig at fremkomme med vedrørende instrumentets juridiske grundlag (punkt 6.7 i Revisionsrettens beretning af 15. december 2001).

4. MIDTVEJSEVALUERING

Artikel 5. stk. 1, i SAPARD-forordningen fastslår, at for at vurdere effektiviteten af foranstaltningerne under SAPARD-programmerne skal disse programmer, *inter alia*, underkastes en midtvejsevaluering.

I henhold til SAPARD-forordningen (Kommissionens forordning (EF) nr. 2759/1999) bør vurderinger og evalueringer gennemføres, idet der tages hensyn til de evalueringsprocedurer, der er fastsat i afsnit IV, kapitel III, i forordning (EF) nr. 1260/1999 (strukturfondsforordningen) og også i afdeling 5 i forordning (EF) nr. 1750/1999 (gennemførelsesforordningen for udvikling af landdistrikter ændret ved forordning (EF) nr. 445/2002).

Ovennævnte krav afspejles i afdeling B, artikel 9, 10 og 11, i den flerårige finansieringsaftale med hvert ansøgerland.

Efter afholdelsen af evalueringsseminarer den 14.–18. maj 2001 (som der allerede er berettet om i årsberetningen for SAPARD for 2001) drøftede man de specifikke enkeltheder vedrørende midtvejsevaluering på endnu et seminar (afholdt i Bruxelles den 17.–18. juni 2002) om "Aspekter vedrørende forvaltning og gennemførelse af SAPARD-programmerne". Under dette seminar fik midtvejsevalueringens organisatoriske og metodologiske aspekter særlig opmærksomhed. Man fremlagde og drøftede udkast til "Retningslinjer for midtvejsevaluering af programmer for udvikling af landdistrikter med støtte fra SAPARD" med ansøgerlandene. I august 2002 sendte Kommissionen efter en revision af dokumentet disse retningslinjer til ansøgerlandene for at indlede de første skridt til at få midtvejsevalueringprocessen i gang og for at vejlede om procedurerne. Disse retningslinjer blev også fremlagt (til information) for alle medlemsstater i STAR-komiteén og kan findes på GD AGRI's websted om udvidelsen.

(http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm).

Generelt skal denne evaluering følge den sædvanlige femtrinsstruktur i evalueringsprocessen, dvs. strukturering, dataindsamling, analyse, vurdering og indberetning. Hovedmålet er at undersøge de første resultater af programmet samt foreneligheden heraf med *ex ante*-vurderingen, målenes relevans og i hvilket omfang, de er blevet nået. Evalueringen skal også vurdere brugen af finansielle ressourcer og kvaliteten af indberetninger og gennemførelse.

Udtrykt helt specifikt er midtvejsevalueringens mål:

- at evaluere SAPARD-strategiens fortsatte hensigtsmæssighed med hensyn til relevans og forenelighed (indad- og udadtil);
- at vurdere gennemførelsesordningernes hensigtsmæssighed og virkningsfuldhed (fordeling af ansvar, forvaltning og kontrol) og overvågningssystemet (som informationskilde for evaluering og som forvaltningsredskab);
- at evaluere SAPARD-programmets første resultater med hensyn til virkningsfuldhed og effektivitet;
- at anvende de generelle og programspecifikke evalueringsspørgsmål, kriterier og indikatorer;
- at vurdere SAPARD's institutionelle indvirkning som et middel til at forberede det relevante ansøgerland på gennemførelsen af fællesskabsretten;
- at formulere anbefalinger vedrørende potentielle tilpasninger af programmet.

Ansøgerlandene gjorde fortsat fremskridt i denne henseende i løbet af 2002. I december 2002 havde alle ansøgerlande bortset fra Ungarn offentliggjort deres forhåndsmeddelelser¹⁴.

De workshops om midtvejsevaluering, Kommissionen organiserer fra juni 2003, giver alle involverede parter lejlighed til at drøfte evalueringsplanen og udveksle synspunkter om forventningerne til evalueringsarbejdet og vil bidrage til at sikre, at Kommissionens evalueringsvejledning inkorporeres i denne plan¹⁵.

5. SAPARD – "LÆREPROCESSEN" – CENTRALE ELEMENTER I RELATION TIL 2002

5.1 Overvågning af forpligtelser

I efteråret 2002, kort tid efter der var blevet truffet positiv afgørelse om forvaltningsoverdragelse for så godt som alle modtagerlandes vedkommende, kunne SAPARD-instrumentet tages i anvendelse i vidt omfang. Denne udvikling betød et skift i prioriteringen for mange parter fra forberedelse til anvendelse.

Denne udvikling betød, at de forskellige parters arbejde, især SAPARD-kontorer og overvågningsudvalg, i stigende grad fokuserede på de anvendelsesmæssige aspekter. Kommissionen mente, det ville gavne dette arbejde, hvis de involverede parter var i stand til at vurdere forløbet af deres programmer med tilsvarende forløb i andre modtagerlande, især da arbejdet med programmerne var fuldstændigt nyt for alle de involverede.

Den eneste kilde til umiddelbart sammenlignelige data, som Kommissionen havde i starten, var oplysninger baseret på de kvartalsvise *udgiftsanmeldelser* i henhold til den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 9. Oplysningerne i disse anmeldelser udgør en central del af instrumentet. Desuden opfattes de undertiden som måske den mest centrale indikator for instrumentets forløb, eksempelvis i det arbejde, der fører frem til Europa-Parlamentets beslutning om *decharge* for gennemførelsen af budgettet for 2001. Imidlertid mente Kommissionen, at i det mindste dem, der var nært involveret i anvendelsen af instrumentet, med fordel kunne bruge en mere relevant indikator for forløbet end én, der var baseret på *udgiftsanmeldelser*, især i den relativt tidlige fase af gennemførelsen af SAPARD.

Kommissionen foreslog derfor over for de enkelte modtagerlande, at man etablerede en informationsudveksling, som hovedsagelig byggede på *forpligtelser*, der var indgået over for de endelige støttemodtagere. Grunden hertil er, at sådanne forpligtelser er uomgængelige forløbere for de enkelte komponenter i *udgiftsanmeldelsen* og går forud for sidstnævnte med indtil adskillige måneder. Dette fænomen kendetegner også fællesskabsudgifter i forbindelse med investeringer under strukturfondene. Imidlertid er virkningen heraf på budgetstrømmene ikke umiddelbart indlysende for disse fondes vedkommende, da det tidspunkt, hvor forpligtelser over for endelige støttemodtagere kan indgås, ikke er underlagt Fællesskabets regler. Desuden kan udgifter, man pådrager sig, tilbagedateres til det tidspunkt, hvor programperioden starter. Ingen af disse muligheder findes under SAPARD. Derfor mente Kommissionen, at det i det mindste for forvaltningsmæssige oplysningers vedkommende ville være nyttigt med et mere velegnet redskab end udgifter.

¹⁴ I marts 2003 havde alle lande bortset fra Estland, Slovenien og Ungarn, som fulgte en forenklet procedure, offentliggjort deres meddelelser om offentlige indkøb i De Europæiske Fællesskabers Tidende. Næsten alle lande havde startet midtvejsevalueringen af deres SAPARD-programmer ved udgangen af juni 2003.

¹⁵ Det første sådanne seminar vedrørte Den Tjekkiske Republik og afholdtes den 28. maj 2003.

Den forudsete informationsudveksling skulle finde en passende balance mellem enkelthed og nytte. Det var Kommissionens opfattelse, at man kunne opnå det, hvis udvekslingen blev baseret på det kumulative forpligtelsesniveau over for de endelige støttemodtagere, som var indgået af de enkelte SAPARD-kontorer, uanset om de havde medført betaling, og blev indberettet kvartalsvis, men med angivelse af det totale beløb for de enkelte måneder. Alle lande indvilligede i at deltage i indsendelsen af data til dette frivillige system. Kommissionens tjenestegrene gengiver de modtagne data i form af tabeller og grafik. For at lette sammenligneligheden vises beløbene i forhold til en basis, som for det enkelte lands vedkommende udgøres af Fællesskabets bidrag i den årlige finansieringsaftale for 2000. For at håndtere de forskellige tidspunkter, som afgørelserne om overdragelse af forvaltningen er truffet på, præsenteres dataene med angivelse af det antal måneder, der er gået siden den første afgørelse om overdragelse blev truffet for det pågældende lands vedkommende. Dataudvekslingen viser også forpligtelsesniveauet udtrykt i fællesskabsbidrag pr. foranstaltning for hvert land og det samlede antal godkendte projekter pr. foranstaltning.

Erfaringerne med systemet til dato viser, at det især er nyttigt for SAPARD-kontorenes og overvågningsudvalgenes benchmarking. Det er også blevet anvendt til at henlede opmærksomheden på risikoen for frigørelse af ubrugte forpligtelsesbevillinger, især i de landes tilfælde, hvor udstedelsen af kontrakter med endelige støttemodtagere i tidens løb end ikke har holdt trit med de beløb, der er afstukket i efterfølgende årlige finansieringsaftaler¹⁶.

5.2 Oversvømmelser

I august 2002 oplevede man alvorlige oversvømmelser i Centraleuropa. Efter et møde mellem ledere fra de ramte lande og formanden i Kommissionen, hr. Prodi, blev der lovet nødhjælp fra Fællesskabet. Den 28. august fremsatte Kommissionen forslag om etablering af en særlig fond, der kunne trækkes på i tilfælde af natur-, teknologi- eller miljøkatastrofer. Kommissionen bekræftede også, at man kunne anse aktioner med henblik på at genetablere kapaciteten i landdistrikter efter oversvømmelsesskader for at falde inden for SAPARD's rammer¹⁷.

Der var to lande, der anmodede om ændringer i deres SAPARD-program som følge af oversvømmelsesskader, nemlig Den Tjekkiske Republik og Slovakiet. Den Tjekkiske Republik indberettede, at omkring 40 % af dens territorium havde lidt oversvømmelsesskader med reelt omkring 6 % af dens territorium under vand, hvilket forårsagede skader i 753 kommuner. Man skønnede, at oversvømmelsesskaderne beløb sig til ca. 3,1 % af landets BNP i 2002. De samlede skader i landbrugssektoren skønnedes at ligge på omkring 121 mio. EUR. I Slovakiets tilfælde skønnedes det samlede oversvømmelsesramte område at ligge på omkring 8 700 hektar. Opfølgende møder arrangeret af repræsentanter fra Kommissionen kulminerede i et sæt programændringer, som efterfølgende blev diskuteret og godkendt af hvert lands respektive programovervågningsudvalg i oktober 2002.

I lyset af oversvømmelserne blev der foretaget ændringer i de flerårige finansieringsaftaler. For at fremskynde tingene for Den Tjekkiske Republiks vedkommende blev der foretaget ændringer i den flerårige finansieringsaftale via den årlige finansieringsaftale for 2001 (snarere end for 2002). Man indføjede artikel 16 i den flerårige finansieringsaftale for at

¹⁶ Det var temaet i de breve, Kommissionen sendte til de enkelte modtagerlande først i april 2003, hvori man skildrer de potentielle muligheder for at bidrage til at sikre en mere effektiv gennemførelse af de forskellige programmer.

¹⁷ Se afsnittet "Ændringer i juridiske rammer".

dække tilfælde af usædvanligt store naturkatastrofer. Heri fastslås det, at i tilfælde af, at Kommissionen konstaterer, at en usædvanligt stor naturkatastrofe har ramt Den Tjekkiske Republik, kan man anvende reviderede interventionssatser (som øger loftet over offentlig støtte fra 50 % til 75 % og også øger satsen for Fællesskabets medfinansiering fra 75 % til 85 %). Disse reviderede satser indgik som en del af Kommissionens forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1268/1999 som svar på oversvømmelseskrisen. Desuden kunne undtagelser godkendes med henblik på at tillade yderligere acontobetalinge, forskudsbetalinger til støttemodtagere og muliggøre retrospektiv anvendelse af programmet samt gøre undtagelse fra visse bestemmelser i den flerårige finansieringsaftale såsom forpligtelser vedrørende offentlige indkøb.

SAPARD-programmet for Den Tjekkiske Republik blev efterfølgende ændret for at tage højde for reviderede interventionssatser, berettigelseskriterier der omfatter bestemmelser for usædvanligt store naturkatastrofer og reviderede udvælgelseskriterier for at sikre prioritering af ansøgere, der var direkte ramt af katastrofen. I Slovakiets tilfælde godkendte Overvågningsudvalget en ændring af den eksisterende foranstaltning om infrastruktur i landdistrikter. Denne foranstaltning var i programmet begrænset til modernisering af bygninger af historisk, kulturel eller national værdi. Ændringen udvidede foranstaltningen til at omfatte bestemmelser om opgradering af infrastruktur i landdistrikterne, så den dækkede lokale veje, broer, broer for fodgængere, vandforsyning samt gas- og kloakledninger.

Alle de ovennævnte ændringer blev foretaget meget hurtigt, efter Kommissionen fremlagde det relevante forslag om ændring af SAPARD-forordningen. Da ændringen af denne forordning ikke kunne sikres før midt i april 2003 af grunde, der er skildret i afsnittet "Ændringer i juridiske rammer", måtte potentielle støttemodtagere vente mindst indtil da med at få at vide, om de ville kunne nyde godt af de forbedrede faciliteter, der var foreslået den foregående september.

5.3 Seminarer finansieret under artikel 7, stk. 4, "Bistand fra Kommissionen"

Kommissionen organiserede i løbet af 2002 to seminarer, der involverede bistand under artikel 7, stk. 4:

Seminarer "Programforvaltningsaspekter" i Bruxelles;

Seminarer "Attestation af SAPARD-kontorerne regnskaber" i Wien.

5.3.1 Seminarer "Programforvaltningsaspekter" i Bruxelles

Seminarer blev holdt den 17. og 18. juni i Bruxelles og vedrørte aspekter af programforvaltning, gennemførelse og opfyldelse. Der var fem deltagere fra hvert af de ti ansøgerlande, og seminarer gav lejlighed til at se på en lang række emner i forbindelse med SAPARD-programmerne. Efterfølgende feedback fra seminarer viste en høj grad af tilfredshed med dets indhold. Over tre fjerdedele af de deltagere, som udfyldte et opfølgende spørgeskema, gav udtryk for, at seminarerets værdi lå i den lejlighed, det gav til at udveksle erfaringer.

Der blev holdt en række indlæg af repræsentanter for de respektive forvaltningsmyndigheder og SAPARD-kontorer. De væsentligste operationelle konklusioner var:

- at der i overvågningsammenhæng var behov for at overholde en stram tidsplan for forberedelsen af overvågningsudvalgenes møder med passende dokumentation samt behov for tage hensyn til data om følsomme sektorer;
- at alle lande var nødt til at træffe de nødvendige forberedelser med hensyn til forpligtelsen til at foretage midtvejsevaluering af hvert program;

- at der var behov for at se på måder at øge hastigheden i den finansielle gennemførelse på.

5.3.2 Seminaret "Attestation af SAPARD-kontorerne regnskaber" i Wien

Seminaret blev afholdt den 7. og 8. november i Wien og samlede repræsentanter fra attesterende organer i alle ansøgerlande, der modtager SAPARD-støtte. De østrigske myndigheder var værter for seminaret og stillede en række eksperter til rådighed som talere.

Attestationen, som kræves under den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 6, gennemførtes første gang i 2002. Imidlertid var der kun et lille antal deltagere, og udgifterne var begrænsede. Et meget større antal deltagere bliver involveret senere, og udgiftsniveauet bliver markant højere. Formålet med seminaret var at bidrage til at sikre, at de attesterende organers arbejde harmoniseres og udvikles i videst muligt omfang.

Kommissionen foreslog en række ændringer af "modellen for attestationsrapporter" ud fra den erfaring, der var høstet med den første finansielle regnskabsafslutning, og gav yderligere vejledning om det revisionsarbejde, der skal udføres for at opfylde generelt accepterede revisionsstandarder inden for rammerne af attestation af regnskaber.

6. NGO'ERS ENGAGEMENT I SAPARD

Årsrapporten for SAPARD for 2001 indeholdt et fuldstændig nyt afsnit 9 om ngo'ernes og civilsamfundsrepræsentanternes engagementet. Heri gav Kommissionen udtryk for den store interesse herfor, der specielt var kommet frem i Europa-Parlamentet i sammenhæng med INPARD-initiativet.¹⁸ Den nævnte også nogle praktiske vanskeligheder, man kunne forvente med et sådant initiativ. Kommissionen forklarede imidlertid, at dens utilbøjelighed ikke skulle udlægges som et udtryk for modstand mod at udvikle civilsamfundets rolle i sammenhæng med SAPARD.

I februar 2002 understregede landbrugsministre fra ansøgerlandene, hvoraf mange gav udtryk for støtte til INPARD-tilgangen, det tiltrækkende ved et øget engagement fra civilsamfundets side, den såkaldte bottom-up-tilgang. Det skete på et møde i Udvalget om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter i Europa-Parlamentet. For at skaffe sig vished om, hvilke praktiske tiltag disse lande anså for nødvendige efter deres erklæringer på ministerniveau, opfordrede Kommissionen dem i et brev af 13. juni 2002 (i sammenhæng med udkastet til årlig finansieringsaftale for 2002) til at skildre deres behov. Der fremkom ikke ønsker om ændring af SAPARD-forordningen (som ikke indeholder bestemmelser om initiativer af INPARD's art). Seks ud af ti modtagerlandes ønsker kunne indpasses uden nogen form for ændring af eksisterende juridiske instrumenter, de flerårige finansieringsaftaler eller de nationale programmer. De resterende fire landes ønsker om ændringer kunne alle imødekommes ved at ændre disse aftaler. Ændringerne gik på at gøre det muligt at flytte ansvaret for projektudvælgelse for visse foranstaltningers vedkommende fra SAPARD-kontoret til ngo'er udpeget i programmet, idet SAPARD-kontoret dog i alle tilfælde bibeholdt alle andre ansvarsområder, herunder vurdering af støtteberettigelse. Selvom de ønskede

¹⁸ INPARD - Innovative Participatory Rural Development (Innovativ partcipatorisk udvikling af landdistrikter); et initiativ i Europa-Parlamentets Udvalg om Landbrug og Udvikling af Landdistrikter til fremme af et nyt førtiltrædelsesinstrument.

ændringer blev foretaget i de relevante flerårige finansieringsaftaler, var der så sent som ved udgangen af juni 2003 ingen lande, der havde fremsendt anmodninger om programændringer for at lade ngo'er varetage denne projektudvælgelsesbeføjelse.

Det netop beskrevne sætter de erklæringer, der blev fremsat af mange ministre i februar 2002, i et mindre entusiastisk lys, end man kunne have forventet. Det betyder dog ikke, at Kommissionen i 2002 indtog en mere afslappet holdning til ngo'ers betydning i forbindelse med SAPARD.

I 2002 deltog der personale fra Kommissionen i en række seminarer og møder med repræsentanter for civilsamfundet.

PREPARE-programmet (Pre accession Partnerships for Rural Europe / Føertiltrædelseshpartnerskaber for Landdistrikter i Europa) arrangerede som led i sit mål, styrkelse af civilsamfundet og fremme af multinational udveksling inden for udviklingen af landdistrikter, en omrejsende workshop i september 2002 i Finland for etablere erfaringsudveksling mellem ansøgerlande, der modtager SAPARD-støtte, om det, man har lært af Finlands erfaring med udvikling af lokale initiativer. Hvert ansøgerland var repræsenteret af en delegeret fra den nationale forvaltning samt relevante ngo'er. Der blev givet detaljerede præsentationer om strukturen i den finske politik for landdistrikter af repræsentanter fra landbrugsministeriet i Finland, herunder tjenestemænd med erfaring i at arbejde med lokale aktionsgrupper. Der blev også givet præsentationer om den finske aktionsbevægelse for landsbyer. Man identificerede under drøftelserne en række problemer i tilknytning til SAPARD såsom vanskelighederne ved at sikre tilstrækkelige midler til at etablere projekter og til de forpligtelser, ansøgerne blev pålagt. På trods af disse vanskeligheder fremsatte en række lande på eget initiativ kommentarer om SAPARD's succes. Der blev af repræsentanter for ngo'er i ansøgerlandene givet udtryk for ønsker om større lokalt engagement i SAPARD. Kommissionen forklarede mulighederne for at forbedre partnerskabet i overvågningsudvalgene, herunder forslag om større lokalt engagement i beslutningstagningen indeholdt i udkastet til årlig finansieringsaftale for 2002.

I oktober 2002 var en repræsentant for Kommissionen inviteret med som taler på den anden generalforsamling i det slovakiske landdistriktsparlament. Her understregedes ønsket om i højere grad at få mikroregioner og partnerskaber af mikroregioner anerkendt som berettigede til offentlig støtte eller statsstøtte. En række deltagere gav udtryk for betydelig interesse i mulighederne for lokale initiativer. Efter seminaret var afsluttet, sørgede landdistriktsparlamentet for, at Kommissionens repræsentant kom til at deltage i møder med borgmestrene for landsbyer i Velka Fatra-området efterfulgt af en rundtur i mikroregionen Rimava, som omfattede et møde i en landsby, der for nylig var blevet inddraget i en mikroregional udviklingsstrategi baseret på partcipatoriske metoder, der involverer lokalsamfundet i udarbejdelsen af en detaljeret socioøkonomisk analyse og formulering af en udviklingsstrategi¹⁹.

¹⁹ Heraf udsprang seminaret "Udvikling og fremme af lokale initiativer i ansøgerlandene" i Pardubice (Den Tjekkiske Republik) i maj 2003.

7. INFORMATION OM DET EUROPÆISKE KONTOR FOR BEKÆMPELSE AF SVIG (OLAF) – AKTIVITETER VEDRØRENDE SAPARD

I henhold til SAPARD-forordningens artikel 15 og den flerårige finansieringsaftales afsnit F, artikel 7, påhviler det modtagerlandene at udarbejde kvartalsrapporter om uregelmæssigheder, som Fællesskabets medfinansiering er berørt af.

Alle ansøgerlande modtog betalinger fra Kommissionen i 2002 og var derfor forpligtet til at informere Kommissionens tjenestegrene om forekomsten af uregelmæssigheder. Letland og Rumænien har indberettet, at der ikke forekom uregelmæssigheder i 2002. Bulgarien gav meddelelse om én uregelmæssighed og Slovenien om ni.

Kommissionens tjenestegrene har til hensigt at forbedre kvaliteten af overførelsen af disse meddelelser ved at bruge Informationssystemet til Bekæmpelse af Svig (Anti-Fraud Information System – AFIS), som sætter ansøgerlandene i stand til at indsende information om uregelmæssigheder elektronisk og på standardiseret vis²⁰.

8. OFFENTLIGE INDKØB

2002 var det første år, hvor reglerne for offentlige indkøb under SAPARD skulle anvendes, herunder offentliggørelse af udbud. Disse regler gælder efter overdragelse af støtteforvaltningen for de relevante SAPARD-foranstaltninger, nemlig dem, der involverer ikke-private støttemodtagere. De vigtigste foranstaltninger inklusive offentlige indkøb er infrastrukturen i landdistrikter og for visse lande midtvejsevaluering af programmerne.

Til kriterierne for godkendelse af et SAPARD-kontor hører, at reglerne for offentlige instansers indkøb af tjenesteydelser, bygge- og anlægsarbejder og leverancer skal overholdes for de relevante foranstaltningers vedkommende. I henhold til den flerårige finansieringsaftales artikel 14, stk. 2, 6 skal disse regler være i overensstemmelse med reglerne i Kommissionens håndbog "Kontrakter vedrørende tjenesteydelser, leverancer og bygge- og anlægsarbejder, der indgås i forbindelse med Fællesskabets samarbejde med tredjelande".

Man er under SAPARD juridisk forpligtet til at offentliggøre udbud. Alle kontrakter om tjenesteydelser til en værdi af 200 000 EUR eller derover og kontrakter om bygge- og anlægsarbejder til en værdi af 5 000 000 EUR eller derover, skal gøres til genstand for en særlig meddelelse om indkøb (internationalt udbud), som Kommissionen offentliggør i De Europæiske Fællesskabers Tidende, på internettet og i alle andre egnede medier.

For kontrakter om leverancer til en værdi af 30 000 EUR eller derover, men under 150 000 EUR, og for kontrakter om bygge- og anlægsarbejder til en værdi af 300 000 EUR eller derover, men under 5 000 000 EUR, sker kontrakttildelingen på basis af offentlig opfordring til at afgive bud, der offentliggøres lokalt ("Lokalt udbud"). Desuden offentliggør Kommissionen referencen for disse "lokale" udbud på EuropeAids websted.

Et besøg på webstedet viser, at et betydeligt antal meddelelser er blevet offentliggjort, især fra først i 2003.

²⁰ Det forventes, at alle deltagere i Koordineringstjenesten for Bekæmpelse af Svig (Anti-Fraud Co-ordination Service - AFCOS) etableret i de ti ansøgerlande bliver i stand til at bruge AFIS-faciliteterne fra september 2003.

9. BIDRAG FRA ANSØGERLANDE

Kommissionen opfordrede i sit brev af 13. marts 2003 alle ansøgerlande til at fremsende bidrag til optagelse i denne rapport. Ansøgerlandene fremsendte følgende bidrag.

I 2003 bliver det for første gang obligatorisk for fem ud af ti lande, nemlig Bulgarien, Estland, Letland, Litauen og Slovenien, at fremsende en årlig rapport om gennemførelsen af deres SAPARD-program. I henhold til den flerårige finansieringsaftales afdeling B, artikel 8, stk. 1, skal disse rapporter fremsendes til Kommissionen senest seks måneder efter udgangen af hvert kalenderår for gennemførelsen, hvilket for de fem nævnte landes vedkommende vil sige udgangen af juni 2003. Disse rapporter vil være tilgængelige på Kommissionens websted: (http://europa.eu.int/comm/agriculture/external/enlarge/index_en.htm).

9.1 ESTLAND

I det følgende gives der en oversigt over programmets forløb i 2002, en kort samlet vurdering af programmet og en oversigt over beslutningerne på det sidste møde i Overvågningsudvalget.

Beskrivelse af programmet i 2002

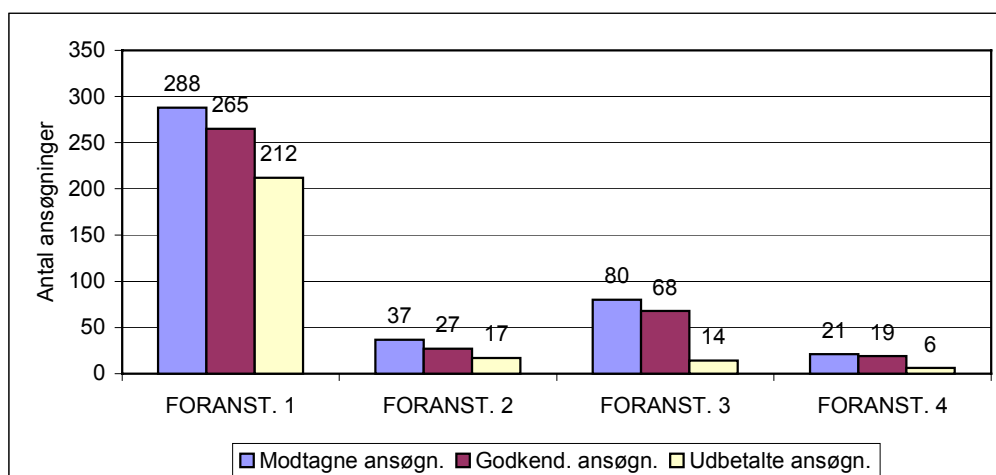
Man begyndte at modtage ansøgninger om investeringsstøtte under alle foranstaltninger den 11. februar 2002. For foranstaltning 2 begyndte modtagelsen af ansøgninger om investeringsstøtte den 26. marts, mens de sidste ansøgninger for de andre foranstaltningers vedkommende blev modtaget den 27. september 2002.

Der blev i alt modtaget 426 ansøgninger inden for rammerne af SAPARD-programmet i 2002, hvilket er næsten 50 % mere end i det foregående år.

Under investering i landbrugsbedrifter blev der modtaget 288 ansøgninger, hvoraf 265 blev godkendt. Under forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer blev der modtaget 37 ansøgninger, hvoraf 27 er blevet godkendt, og der er sket udbetaling til 17. Under diversificering af aktiviteter i landdistrikter og fremme af små virksomheder blev der modtaget 80 ansøgninger, hvoraf 68 er blevet godkendt, og der er sket udbetaling til 14. Under udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur blev der modtaget 21 ansøgninger, hvoraf 19 er blevet godkendt, og der er sket til udbetaling til 6.

Diagram 1 – Modtagne, godkendte og udbetalte ansøgninger

	FORANST. 1	FORANST. 2	FORANST. 3	FORANST. 4
Modtagne ansøgn.	288	37	80	21
Godkend. ansøgn.	265	27	68	19
Udbetalte ansøgn.	212	17	14	6

Støtten til godkendte ansøgninger beløber sig til cirka 194 mio. EEK²¹, og den samlede udbetalte støtte beløber sig til cirka 163 mio. EEK. I 2001 var tallene 124 mio. EEK og 6 mio. EEK.

Programmets forløb

SAPARD-programmets samlede budget for 2000–2002 ligger på cirka 748 mio. EEK. Forpligtelserne for 2001–2002 (SAPARD-programmet startede i Estland i 2001) beløber sig til 318 mio. EEK og de frigjorte forpligtelser til 5 mio. EEK. Budgettet udviser et overskud på 435 mio. EEK i 2002. Estland har derfor anvendt cirka 43 % af et treårigt budget på halvandet år. Det skal i forbindelse med en vurdering af programforløbet påpeges, at midtvejsevalueringen for hele programmet gennemføres i løbet af 2003, og at det derfor er for tidligt at drage for omfattende konklusioner på dette trin. Kort sagt kan man fastslå, at programmet er forløbet tilfredsstillende, og at det andet år, hvor man modtog ansøgninger, var mere succesfuldt end 2001. Forløbet har været forskelligt fra foranstaltning til foranstaltning. Foranstaltning 2 er den mest benyttede foranstaltning, hvor 95 % af de modtagne ansøgninger godkendes og den udbetalte støtte ligger omkring 100 %. Midlerne under foranstaltning 1 er også blevet forpligtet i pænt omfang, mens foranstaltning 3 burde anvendes noget mere. Foranstaltning 4 er mindre anvendt – under denne foranstaltning udbetales omkring 4 % af støtten. For at rette op på situationen har Landbrugsministeriet ført drøftelser med arbejdsmarkedets parter og har allerede foretaget visse ændringer i foranstaltningsbeskrivelserne og relevant lovgivning. Man har ændret en række aspekter, som er blevet anset for hindringer for ansøgning om støtte (såsom den maksimale investeringsstøtte pr. modtager under foranstaltning 3 etc.) Der forventes derfor en bedring i situationen i 2003.

Overvågningsudvalget

²¹ 1 EUR = 15,6466 EEK (kursen konstant siden 01.01.1999).

Det tredje møde i Overvågningsudvalget fandt sted den 26. juli 2002. Der var enighed blandt medlemmerne om ændringerne i foranstaltningsbeskrivelserne for SAPARD-programmet, og man foretog endelig godkendelse af den første, anden, tredje og fjerde foranstaltningsbeskrivelse vedrørende planen for udvikling af landdistrikter (godkendt af forvaltningsmyndigheden).

Overvågningsudvalget besluttede også at godkende følgende nye foranstaltninger: foranstaltning 6, som er investeringsstøtte til renovering og udvikling af landsbyer, og foranstaltning 8, som er investeringsstøtte til skovrejsning. Foranstaltning 5, teknisk bistand, blev godkendt på Overvågningsudvalgets andet møde.

STAR-komitéen godkendte alle ændringer af de fire foranstaltninger og de nye foranstaltningsbeskrivelser i oktober 2002. Den nationale lovgivning for disse foranstaltninger er derfor udarbejdet, og modtagelsen af ansøgninger starter i første kvartal 2003.

På Overvågningsudvalgets møde blev der også givet en oversigt over forberedelserne til foranstaltning 7, landbrugsmiljø. Medlemmerne af Overvågningsudvalget besluttede, at forberedelserne til foranstaltning 7 skulle fortsætte. Der blev også givet en oversigt over forberedelserne til midtvejsevalueringen af SAPARD-programmet. Overvågningsudvalget skal vedtage den endelige rapport senest til december 2003 og fremsende den til Kommissionen.

9.2 BULGARIEN

Forløbet af gennemførelsen af SAPARD

Statslandbrugsfonden blev akkrediteret som Bulgariens SAPARD-kontor den 15. maj 2001 efter Kommissionens afgørelse om overdragelse af forvaltningen af støtten under de tre hovedforanstaltninger, rettet mod private støttemodtagere, i den nationale bulgarske plan for landbrug og udvikling af landdistrikter under SAPARD: foranstaltning 1.1. "investeringer i landbrugsbedrifter"; foranstaltning 1.2. "forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer"; foranstaltning 2.1. "udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter, så der kan skabes flere eller alternative beskæftigelses- og indkomstmuligheder". Mellem programmets start og den 31. december 2002 har der været holdt 15 møder i Projektudvælgelsesudvalget. I alt er 298 projekter til et beløb af 107 888 836,05 EUR blevet godkendt som støtteberettigede under foranstaltningerne. I alt 106 projekter var afsluttet og havde modtaget refusion, der svarede til 14 499 142,50 EUR i støtte (tabel 1).

Tabel 1 – Godkendte og afsluttede projekter pr. foranstaltning indtil 31. december 2002 (EUR)

Foranstaltning	Antal godkendte projekter	Samlede støtteberettigede udgifter forpligtet af SAPARD-kontoret	Afsluttede projekter i alt	Samlet udbetalt støtte (50 % af de støtteberettigede udgifter)
Foranstaltning 1.1.	205	44 821 825,00	89	9 543 344,60
Foranstaltning 1.2.	65	59 330 145,72	13	4 784 455,17
Foranstaltning 2.1.	28	3 736 865,33	4	171 342,73
I alt	298	107 888 836,05	106	14 499 142,50 ²²

De betydelige fremskridt under gennemførelsen af programmet og inkorporering af de høstede erfaringer medførte, at man udvidede og fastholdt tilstrækkelig kapacitet til forvaltning af Fællesskabets midler. SAPARD-kontoret har brugt den indvundne erfaring til at intensivere absorberingen af SAPARD-midler for at udnytte den bevilligede finansielle bistand fuldt ud.

Der blev taget et afgørende skridt til forbedring af absorberingen af SAPARD-midlerne med ændringerne af anordning 14, 15 og 16 om betingelserne for ydelse af støtte under SAPARD. Den officielle vedtagelse af disse ændringer medførte praktisk gennemførelse af de beslutninger, der var taget på Overvågningsudvalgets møde i juni 2002, samt gennemførelse af visse ændringer i SAPARD-kontorets procedurer, som var iværksat af Statslandbrugsfonden og godkendt af Kommissionen. Den væsentligste ændring vedrørte projekter med tekniske mangler i ansøgningsdokumenterne. Ved en afvigelse fra den hidtil fulgte praksis fik ansøgerne ti dage til at rette op på disse mangler, hvorefter behandlingen af ansøgninger ville blive genoptaget. På den måde ville ansøgerne ikke skulle ansøge igen, og projektgodkendelsen kunne gennemføres hurtigere. Efter samråd med Kommissionen blev antallet af møder i udvælgelsesudvalget øget fra seks til tolv om året²³.

SAPARD-kontoret bestræbte sig løbende på at øge udnyttelsen af adgangen til midler, hovedsagelig ved: uddannelse for alle kontorets enheder for at fastholde høje professionelle standarder blandt kontorets personale; seminarer for potentielle ansøgere med deltagelse af personale fra Statslandbrugsfondens regionale direktorater og Land- og Skovbrugsministeriet; behandling af hver ansøgning så hurtigt som muligt, så perioden fra modtagelse til endelig godkendelse afkortes mest muligt; løbende tilsyn med godkendte projekter for at tjekke forløbet og hjælpe modtagerne, især med hensyn til refusion af udgifter.

Desuden medførte underskrivelsen af aftaler med 20 forretningsbanker om samarbejde ved gennemførelsen af SAPARD en mere gunstig holdning til långivning til projekter under programmet. I løbet af 2002 skete der for hvert møde i Udvalgelsesudvalget en støt stigning i antallet af projekter, der blev godkendt. Det vidner om, at kontorets forvaltningsmæssige kapacitet er styrket og proceduren hensigtsmæssig.

Arbejdet med forberedelsen af godkendelse af endnu seks foranstaltninger og én delforanstaltning, rettet mod støttemodtagere i den offentlige sektor, blev afsluttet, og den nationale godkendelse undertegnet. Der blev etableret arbejdsgrupper i Land- og

²² Beløbet i EUR beregnes ved hjælp af den faste vekselkurs 1,95583 BGN/EUR.

²³ Der er i 2002 ikke gjort brug af ændringen via den årlige finansieringsaftale for 2002 af den flerårige finansieringsaftales afsnit A, artikel 5, stk. 1, litra b i bilaget.

Skovbrugsministeriet til udarbejdelse af anordninger om gennemførelse af disse foranstaltninger.

Forløbet af overvågning, evaluering og reklameaktiviteter under SAPARD-programmet

i) Møder i SAPARD-overvågningsudvalget

SAPARD-overvågningsudvalget holdt yderligere to ordinære møder i 2002. Det tredje møde i Overvågningsudvalget blev afholdt den 28. juni 2002. Udvalget gennemgik forløbet af programgennemførelsen på basis af data fra overvågningen af de tre akkrediterede foranstaltninger. Overvågningsindikatorerne for de følgende syv foranstaltninger, hvor godkendelsen er under forberedelse, blev også gennemgået. Udvalgsmedlemmerne blev også briefet om det besøg, repræsentanter for Kommissionen aflagde på SAPARD-kontoret tidligere på året, og hvis konklusion var, at der ikke var væsentlige mangler ved gennemførelsen af programmet. Det fjerde møde i Overvågningsudvalget blev afholdt den 10. december 2002. Udvalget vedtog de endelige versioner af foranstaltning 1.6 "forvaltning af vandressourcer" og foranstaltning 1.3. "landbrugsproduktionsmetoder, der tager sigte på beskyttelse af miljøet" og gennemgik forløbet af gennemførelsen af akkrediterede foranstaltninger. Udvalget blev briefet om problemer i forbindelse med refusion for afsluttede projekter og udviklingen i udnyttelsen af adgangen til midler under SAPARD-budgettet for 2000 og 2001. Udvalget blev også ajourført om forberedelserne til midtvejsevalueringen af SAPARD, især med henblik på arbejdsmarkedets parters deltagelse i gennemførelsen heraf. Udvalget drøftede de forslag, der var fremsat af dens permanente arbejdsgrupper om ændringer af de godkendte foranstaltninger. De foreslåede ændringer blev vedtaget og sammen med de endelige versioner af foranstaltning 1.3 og 1.6 medtaget i en pakke med ændringsforslag til den bulgarske landbrugs- og udviklingsplan under SAPARD. Denne forventes godkendt af Kommissionen i første halvår 2003.

I overensstemmelse med udvalgets forretningsorden gik møderne i de to stående arbejdsgrupper for godkendte foranstaltninger forud for møderne i udvalget. Arbejdsgrupperne fremsatte som påpeget ovenfor en række forslag om ændringer i foranstaltningerne med henblik på at lette programgennemførelsen.

ii) Forberedelser til midtvejsevalueringen af SAPARD i Bulgarien

I lyset af midtvejsevalueringens udviklede karakter og den tid, det kræver at forberede procedurerne for udvælgelse af en evalueringssagkyndig og at foretage selve evalueringen, godkendte Overvågningsudvalget på sit andet møde en styringskomité til at føre tilsyn med evalueringforberedelserne. Styringskomitéen startede så en snæver international udbudsprocedure i overensstemmelse med EU's regler for offentlige indkøb i forbindelse med førtiltrædelsesprogrammer. Der blev offentliggjort en forhåndsmeddelelse i De Europæiske Fællesskabers Tidende den 30. juli 2002, mens en meddelelse om indkøb blev offentliggjort den 17. september 2002. Af de 31 ansøgere, der sendte en interessetilkendegivelse, blev otte sat på den begrænsede liste midt i november 2002. I mellemtiden gennemgik Styringskomitéen de centrale aspekter i forbindelse med evalueringen af udbudsdossieret, og dossieret blev færdiggjort i overensstemmelse med Kommissionens instruktioner om tjenesteydelsesaftaler, som er indgået inden for rammerne af Fællesskabets samarbejde med tredjelande.

iii) Reklamekampagnen under SAPARD

Reklamekampagnen under SAPARD fortsatte med at anvende alle mulige metoder og mediekkanaler. Imidlertid fokuseredes bestræbelserne på informationsseminarer med direkte

deltagelse af potentielle ansøgere under programmet. Embedsmænd fra Land- og Skovbrugsministeriet, SAPARD-kontoret og fra de regionale enheder deltog løbende som foredragsholdere på sådanne seminarer rundt omkring i landet. For at styrke reklamekampagnen yderligere både med hensyn til den almindelige bevidsthed i offentligheden og den kommende godkendelse af de syv foranstaltninger, som vil øge reklameindsatsens omfang ved at dække nye typer ansøgere og sektorer, godkendte Overvågningsudvalget ved udgangen af december 2002 en SAPARD-informationsstrategi, som medfører brug af en bred vifte af informationskanaler – seminarer, diskussionsforummer, trykt materiale, websteder, korte reklamespots etc.

9.3 LITAUEN

I alt registreredes der i programgennemførelsesåret 2002 594 ansøgninger om 187 575 000 EUR i støtte under SAPARD i Litauen. De mest aktive ansøgere deltog i foranstaltning 1 "investeringer i landbrugsbedrifter" og foranstaltning 4 "forbedring af landdistrikternes infrastruktur". Der blev indsendt 204 ansøgninger i forbindelse med foranstaltning 1 (over en tredjedel af det samlede antal indsendte ansøgninger). Anmodningen om støtte var mest udtalt under foranstaltning 2 "forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer", hvor der blev ansøgt om 104 mio. EUR (næsten to tredjedele af det samlede beløb, der blev ansøgt om).

De samlede anmodninger om SAPARD-støtte ('000 EUR) og antallet af ansøgninger i 2002

Foranstalt. 1	Foranstalt. 2	Foranstalt. 3	Foranstalt. 4	Foranstalt. 7	I alt
36 057 (204)	104 469 (69)	17 930 (96)	28 651 (171)	1 068 (54)	187 575 (594)

Gennemsnitsværdien af de indsendte ansøgninger var over 600 000 EUR og gik fra 1 000 EUR (foranstaltning 7 "erhvervsuddannelse") til 11 mio. EUR (foranstaltning 2). Forskellene mellem foranstaltningerne bygger på arten af et enkelt projekt (eksempelvis er projekter under foranstaltning 2 mere komplekse og kræver større investeringer end et enkelt projekt under foranstaltning 1) og støttens maksimale værdi (den maksimale støtte under foranstaltning 2 er 5 mio. EUR, mens den under foranstaltning 4 er 250 000 EUR).

Mens der ved udgangen af 2002 var registreret et stort antal ansøgninger, lå antallet af fuldt evaluerede ansøgninger på grund af de komplicerede evalueringsprocedurer på 381. I alt blev 227 ansøgninger godkendt, og den samlede forpligtede støtte under SAPARD beløb sig til 70 665 mio. EUR.

I 2002 blev 130 ansøgninger afvist. De væsentligste grunde til, at indsendte ansøgninger forkastes, er:

1. at de ikke fuldt ud opfylder de kriterier, der definerer økonomisk levedygtige bedrifter (foranstaltning 1 og 2);
2. at de ikke opfylder kravene til endelig støttemodtager (foranstaltning 3 "udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter, så der skabes flere eller alternative beskæftigelses- og indkomstmuligheder");
3. den tidsmæssigt begrænsede mulighed for at indsende ansøgninger (en gang hvert tredje år), ikke særligt aktive potentielle støttemodtagere, f.eks. landbrugere, beboere i landdistrikter og kommuner i landdistrikter (foranstaltning 4).

Der blev taget en række skridt til at gøre det lettere at godkende flere ansøgninger. For det første ændrede Overvågningsudvalget en række støtteberettigelseskriterier. Desuden foretog Landbrugsministeriet en ændring i definitionen af økonomisk levedygtighed, og SAPARD-kontoret iværksatte en række reklameforanstaltninger for at forklare de ændrede krav og kriterier for alle potentielle ansøgere.

Den forpligtede SAPARD-støtte ('000 EUR) og antallet af godkendte projekter i 2002

Foranst. 1	Foranst. 2	Foranst. 3	Foranst. 4	Foranst. 7	I alt
19 037 (100)	42 631 (25)	2 631 (16)	5 629 (39)	737 (47)	70 665 (227)

Den største del af den forpligtede støtte gik til foranstaltning 2 – 42,6 mio. EUR (136 % af det disponible beløb). Det skyldes, at de potentielle støttemodtagere under den pågældende foranstaltning er de mest aktive. De har før tiltrædelsesdatoen forpligtet sig til at gennemføre Fællesskabets standarder for miljø, veterinærområdet, dyrevelfærd og fødevarerikkerhed.

Efterspørgselen efter støtte var mindst under foranstaltning 4 – 5,6 mio. EUR (41 %) og grunden hertil en fejlagtig forventning om, at midlerne under denne foranstaltning ville blive brugt først (derfor er tildelingerne til denne foranstaltning tre gange større i budgettet for 2000).

Anvendelsen af SAPARD-tildelingerne for 2000–2001 ('000 EUR)

	Foranst. 1	Foranst. 2	Foranst. 3	Foranst. 4	Foranst. 7	I alt
Tildelt	28 726	31 333	4 773	13 855	1 420	80 107
Forpligtet	19 037	42 631	2 631	5 629	737	70 665
Andel i %	66 %	136 %	55 %	41 %	52 %	88 %

SAPARD-kontoret begyndte at udbetale støtte under SAPARD til de endelige støttemodtagere i 2002. Der blev foretaget 107 betalinger til støttemodtagerne; der blev i alt udbetalt 9 828 mio. EUR (7 371 mio. EUR i fællesskabsstøtte, 2 457 mio. EUR i national medfinansiering).

Udbetalt SAPARD-støtte (fællesskabsstøtte) i 2002 ('000 EUR)

Foranstalt. 1	Foranstalt. 2	Foranstalt. 3	Foranstalt. 4	Foranstalt. 7	I alt
3 979 (2 984)	3 755 (2 816)	1 326 (995)	637 (478)	131 (114)	9 828 (7 371)

Støttemodtagerne påbegyndte projektgennemførelsen i 2002. Der er naturligvis kun blevet forelagt krav om udbetaling af en del af støtten. 16 projekter blev afsluttet helt og modtog de sidste rater af betalingerne.

Afsluttede projekter (udbetalt SAPARD-støtte) i 2002 ('000 EUR)

Foranstalt. 1	Foranstalt. 2	Foranstalt. 3	Foranstalt. 4	Foranstalt. 7	I alt
4 (786)	0 (0)	3 (625)	3 (64)	6 (27)	16 (1 502)

16 projekter blev afsluttet helt, og det er derfor for tidligt at evaluere programmets effektivitet. Man kunne kun måle og se nærmere på et antal indikatorer for forløbet såsom "antal støttede projekter" og "samlede offentlige udgifter til projektstøtte". Når man tager de

respektive forløbsindikatorer i programmet for landbrug og udvikling af landdistrikter i betragtning, skete der omfattende gennemførelse af foranstaltning 2 og 7.

9.4 LETLAND

2002 var det første hele år, hvor SAPARD var i funktion i Letland. Det har især været vigtigt for Letlands forvaltningsstrukturer at få erfaring i konkret forvaltning af EU-midler. Selvom man kun havde forpligtet 66 % af de disponible midler ved udgangen af 2002, lå antallet af godkendte projekter højt, især på grund af høj aktivitet under foranstaltning 1.1 "opførelse eller renovering af landbrugsbygninger, indkøb af landbrugsmaskiner og -udstyr" og 3.1 "udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter, så der skabes flere eller alternative beskæftigelses- og indkomstmuligheder". SAPARD-midlerne er derfor blevet fordelt blandt en bred vifte af ansøgere. Der er gjort store bestræbelser på at informere offentligheden om den disponible finansiering og har været holdt høringer og drøftelser med arbejdsmarkedets parter.

De almindelige ansøgningsbetingelser og tidsfrister for projekter offentliggøres af Landdistrikternes Støttetjeneste i det lettiske statstidende "Latvijas Vēstnesis" og i avisen "Lauku Avīze". Der er givet generel information og skabt øget bevidsthed via regionale medier.

Man har inden for rammerne af det dansk-lettiske projekt "Bistand til gennemførelse af SAPARD-programmet" udarbejdet særlig information "Information om førtiltrædelsesforanstaltninger inden for landbrug og udvikling af landdistrikter" til potentielle støttemodtagere og desuden organiseret informationsseminarer. Man offentliggør regelmæssigt alle relevante informationer om kravene og især betingelserne i programmet samt planlagte og aktuelle ændringer på ministeriets websted www.zm.gov.lv, på Landdistrikternes Støttetjenestes websted www.lad.gov.lv, og på Det Lettiske Landbrugsrådgivningscenters websted – www.llkc.lv.

Det Lettiske Landbrugsrådgivningscenter og Fællesrådet for Landbrugsanliggender er involveret i informations- og uddannelseskampagnen og hjælper med til at udarbejde SAPARD-projekterne.

Der eksisterer et forum for diskussioner og spørgsmål om SAPARD på <http://qp.llkc.lv.quickplace/sapard/>. Dette interaktive websted, der bringer oplysninger om SAPARD i spørgsmål-svar-format, blev udarbejdet i samarbejde med Landbrugsministeriet, Landdistrikternes Støttetjeneste og Det Lettiske Landbrugsrådgivningscenter.

Det har været en udfordring for de administrative organer at tage bestemmelserne i SAPARD-programmet, den flerårige finansieringsaftale og diverse EU-forordninger i anvendelse i praksis. Landbrugsministeriet står som forvaltende institution for én af de vigtigste opgaver til sikring af en succesfuld gennemførelse af SAPARD. Man har under implementeringen af programmet identificeret problemer i tilknytning til SAPARD-gennemførelsen, som er blevet rettet via ændringer i SAPARD-programmet, procedurene og den nationale lovgivning. Det er en løbende proces, som fortsætter indtil SAPARD-programmets afslutning.

Man har løbende bestræbt sig på at få godkendt SAPARD-foranstaltninger, som endnu ikke har opnået godkendelse. Overvågningsudvalget godkendte i løbet af 2003 ledsageforanstaltning 2 "teknisk bistand" og foranstaltning 1.2. "jordfordeling". Landbrugsministeriet var forpligtet til at fremme disse foranstaltninger for at få Kommissionens godkendelse. Overvågningsudvalget godkendte begrebsmæssigt foranstaltning 5.1. "bevarelse af biodiversiteten og landskabet i landdistrikterne" og 5.2. "nedbringelse af afstrømningen fra landbruget" og pålagde Landbrugsministeriet at opstille

detaljerede krav til gennemførelsen af disse foranstaltninger. Landbrugsmiljøprogrammerne er nu blevet godkendt af Kommissionen, og forvaltningsprocedurerne er ved at blive udarbejdet. Godkendelsen af landbrugsmiljøprogrammerne er især vigtig i forbindelse med EU-tiltrædelsen, hvor landbrugsmiljøet er en afgørende del af programmeringen for udvikling af landdistrikterne.

Desværre blev der ikke fremsendt projekter under ledsageforanstaltningen "erhvervsuddannelse". Denne foranstaltning er afgørende for SAPARD-programmets generelle succes. Landbrugsministeriet forsøger i samarbejde med sine partnere at finde en løsning, og forhåbentlig gennemføres de første projekter under denne foranstaltning i løbet af 2003.

Der er imidlertid ved at komme sving i SAPARD-programmet, og 2003 forudsiges at blive det mest aktive år for SAPARD-gennemførelsen i Letland. Interessen for programmet er stigende, og det betydelige antal ansøgninger, 313 i den første ansøgningsrunde i januar 2003, tyder på, at Letland vil kunne udnytte de disponible ressourcer.

9.5 DEN TJEKKISKE REPUBLIK

SAPARD-programmet blev lanceret i Den Tjekkiske Republik den 15. april 2002. Både regionale kontorer og potentielle støttemodtagere var forberedte, fordi der i 2001 og først i 2002 blev organiseret forberedende arbejde og høringer om forvaltningen af SAPARD-programmet i stor skala, også via seminarer, der gav oplysninger om foranstaltninger og administrative bestemmelser vedrørende SAPARD-programmet. I 2002 omfattede forvaltningsoverdragelsen til SAPARD-kontoret syv ud af ni foranstaltninger i SAPARD-programmet.

I 2002 var der tre indkaldelser af ansøgninger i Den Tjekkiske Republik. Det store antal ansøgninger tyder på, at der er stor interesse for SAPARD-programmet i Den Tjekkiske Republik.

Den første indkaldelse af ansøgninger begyndte den 15. april og sluttede den 15. maj 2002. Der blev i alt indsendt 881 ansøgninger om finansiel bistand. Det nationale SAPARD-udvælgelsesudvalg indstillede 465 projekter til støtte under programmet med en samlet finansiel bistand på over 49 mio. EUR. Da to ansøgere annullerede kontrakten, blev 463 kontrakter underskrevet af SAPARD-kontorets generaldirektør og støttemodtagerne.

Den anden indkaldelse af ansøgninger begyndte den 25. september og sluttede den 6. november 2002. Der blev i alt indsendt 908 ansøgninger om finansiel bistand. Det nationale SAPARD-udvælgelsesudvalg indstillede derefter 435 projekter til støtte under programmet med en samlet finansiel bistand på 45 mio. EUR.

I august 2002 ramtes Den Tjekkiske Republik af en usædvanlig stor naturkatastrofe og blev et af de værst oversvømmelsesramte lande i Europa. Takket være GD AGRI's og Kommissionens indsats fik man forhandlet ændringer igennem af Rådets forordning (EF) nr. 1268/1999 og den flerårige finansieringsaftale. Ændringerne blev godkendt af STAR-komiteén den 18. november 2002. Den "oversvømmelsesrelaterede" indkaldelse af ansøgninger under forenklede forhold fandt sted mellem 2. december og 13. december 2002 for ansøgere i de NUTS II-regioner, der var direkte ramt af oversvømmelser – Prag, det centrale Bøhmen og det nordvestlige, sydvestlige og sydøstlige Tjekkiet. I alt modtog man 190 ansøgninger om finansiel bistand.

Den Tjekkiske Republik gjorde en særlig indsats for at øge antallet af foranstaltninger, der blev omfattet af afgørelsen om forvaltningsoverdragelse. Den 24. juli 2002 godkendte STAR-komiteén enstemmigt foranstaltningen "landbrugsproduktionsmetoder, der tager sigte på

beskyttelse af miljøet og bevarelse af landskabet". Fra 2. til 5. december 2002 aflagde repræsentanter for Kommissionen revisionsbesøg vedrørende foranstaltning 2.3. Den 18. november 2002 godkendte STAR-komiteén også foranstaltningen "erhvervsuddannelse" enstemmigt.

Man nedsatte en styringskomité til at vælge den bedst egnede evalueringssagkyndige til evaluering af SAPARD-programmet. Styringskomiteén består af medlemmer af forvaltningsmyndighedens Tværtjenstlige Beslutningsgruppe og to yderligere eksperter, repræsentanter for Forskningsinstituttet for Landbrugsøkonomi og Det Tjekkiske Statistiske Kontor. Udbudsproceduren startede i september 2002.

Der blev afholdt to møder i det nationale SAPARD-overvågningsudvalg i 2002. Udvalgsmedlemmerne blev orienteret om SAPARD-programmets forløb, ikke blot i Den Tjekkiske Republik som helhed, men også på regionalt plan. Udvalget drøftede og godkendte alle relevante dokumenter som krævet i den flerårige finansieringsaftale.

Man fortsatte med store reklamekampagner i årets løb. Tjekkisk tv producerede og sendte i samarbejde med forvaltningsmyndigheden tre tv-programmer om SAPARD – "Tjekkere for Europa", "Europa for tjekkere" og "Første projekter med medfinansiering under SAPARD-programmet" i 2002. Der blev fremstillet brochurer og andre publikationer f.eks. under titlen: "SAPARD-programmet i Den Tjekkiske Republik", "Vejledning for ansøgere om finansiel bistand under SAPARD-programmet", "Ansøgning om finansiel bistand under SAPARD-programmet", "Regler og bestemmelser for ydelse af finansiel bistand til projekter under SAPARD-programmet" på tjekkisk, og man udarbejdede og trykte den tosprogede "Årsberetning om SAPARD-programmet i Den Tjekkiske Republik i 2001". Man trykte reklamefoldere om SAPARD-programmet på tjekkisk og engelsk, der dækkede alle foranstaltninger, og offentliggjorte en række artikler om erfaringer med SAPARD-programmet i Den Tjekkiske Republik i det største ugeskrift for landbrugere. Der var fremstød for SAPARD-programmet på Den Tjekkiske Republiks tre vigtigste landbrugsmesser.

Alle de grundlæggende informationer om SAPARD-programmet kan findes på både tjekkisk og engelsk på SAPARD-kontorets websted – www.sapard.cz.

9.6 SLOVAKIET

9.6.1 Programgennemførelse pr. 31. december 2002

Grundlæggende oplysninger

Den væsentligste forudsætning for gennemførelsen af SAPARD-programmet var godkendelsen af SAPARD-kontoret. Den nationale godkendelse for foranstaltning 1, 2, 4 a), 5 og 7 blev givet af den kompetente myndighed (Den Nationale Fond i Finansministeriet i Den Slovakiske Republik) den 10. december 2001. Fra 28. januar til 1. februar 2002 foretog Fællesskabets revisorer godkendelsesrevision på SAPARD-kontoret, i Den Nationale Fond og på det nationale revisionskontor. Kommissionens afgørelse nr. 299/2002 om overdragelse af støtteforvaltningen til de slovakiske gennemførelsesinstitutioner blev efterfølgende truffet den 15. april 2002. Denne afgørelse dækkede fem af foranstaltningerne under programmet, nemlig foranstaltning 1 "investeringer i landbrugsbedrifter", foranstaltning 2 "forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer", foranstaltning 4 a) "diversificering af aktiviteter i landdistrikter – investeringer, der ikke omfatter infrastruktur", foranstaltning 5 "skovbrug" og foranstaltning 7 "jordfordeling".

9.6.2 Indsendelse og behandling af projekter

Efter afgørelsen om forvaltningsoverdragelse offentliggjorde SAPARD-kontoret i 2002 fire indkaldelser af ansøgninger om finansiel bistand med følgende frister: 30. juni, 31. august, 30. september og 30. november 2002. Man modtog i alt 111 ansøgninger, hvoraf 45 projekter blev godkendt, hvilket medførte offentlige udgifter under SAPARD-programmet på 6 052 000 EUR, som udgør 13 % af de disponible offentlige midler under programmet til de godkendte foranstaltninger (de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2001). Tallene for modtagne og efterfølgende godkendte ansøgninger for hver foranstaltning var som følger:

Foranstaltning 1: –29 projekter indsendt; 16 projekter godkendt

Foranstaltning 2: –55 projekter indsendt; 20 projekter godkendt

Foranstaltning 4 a): –19 projekter indsendt; 4 projekter godkendt

Foranstaltning 5: –8 projekter indsendt; 5 projekter godkendt.

De godkendte projekter beløb sig gennemsnitligt til 268 000 EUR.

9.6.3 Foranstaltninger truffet for at øge absorberingen af midler under programmet

Det relativt beskedne antal projekter, der blev indsendt og godkendt i 2002, skyldes en kombination af omstændigheder, der opstod i årene 2001 og 2002, og som bl.a. afspejler en række økonomiske, lovgivningsmæssige og organisatoriske faktorer indflydelse. De omfatter følgende:

- Manglende private finansielle kilder til finansiering af projekter, herunder også de vanskeligheder, landbrugsbedrifter og fødevarerforarbejdende virksomheder har ved at få adgang til kreditfinansiering og investeringskapital.
- Mange af de potentielle ansøgere blev i første halvdel af 2002 afskrækket af de begrænsede geografiske tildelinger i starten af programgennemførelsen (ikke gældende siden juli 2002).
- Geografiske tildelinger: Mange af de potentielle ansøgere blev i første halvdel af 2002 afskrækket af de begrænsede geografiske tildelinger i starten af programgennemførelsen (denne begrænsning blev efterfølgende lempet ved en programændring i juli 2002).
- Forvaltningsoverdragelse: I alt blev kun fire af de ni foranstaltninger under SAPARD-programmet gennemført, da disse foranstaltninger var dækket af den afgørelse om forvaltningsoverdragelse, Kommissionen traf den 15. april 2002. (Man håber, at den fulde gennemførelse af alle programforanstaltninger kan begynde den 1. juli 2003 med eventuelle programændringer).
- Foranstaltning 7: "jordfordeling": Hvad den godkendte ikke-overskudsgivende foranstaltning 7 angår, fik den manglende accept af de finansielle midler til finansieringen af primære projekter fra Den Slovakiske Republiks Finansministeriums side i 2002 og 2003 indflydelse på antallet af indsendte projekter og følgelig på omfanget af absorberede midler.
- National støtte: Det var i 2002 mindre vanskeligt for iværksættere at få støtte fra nationale ordninger end fra SAPARD p.g.a. de betingelser, der gjaldt for programmet.
- Potentielle ansøgers manglende erfaring: Kombinationen af potentielle ansøgers manglende erfaring og mere krævende kriterier for behandlingen af ansøgninger om finansiel bistand under SAPARD-programmet medførte også, at adgangen til midler

blev udnyttet i lavere grad end forventet. (SAPARD-kontoret har løbende forenklet sin metodologi og de interne arbejdsprocedurer - ved udgangen af 2002 var de simplificeret betydeligt, hvilket gjorde det lettere at fremskynde behandlingen af projekter. Projektbehandlingen tager cirka 30 dage i Den Slovakiske Republik, dvs. den tid der går, fra projektet indsendes, til kontrakten med støttemodtageren undertegnes). Der gik gennemsnitligt 35 dage fra modtagelse af betalingskrav til udbetalingen fandt sted.

- Manglende information: Utilstrækkelig information til iværksættere om SAPARD-programmet fra Det Slovakiske Landbrugs- og Fødevarekammers side. Der var både i 2000 og 2001 kun begrænset deltagelse i programmet fra hovedparten af erhvervssammenslutningernes og -forbundenes side. Man har siden 2002 bemærket en vis forbedring på dette område.
- Et utilstrækkeligt kvalitativt niveau hvad rådgivningstjenester i Den Slovakiske Republik angår: denne kendsgerning afspejler rådgivernes manglende erfaring med udarbejdelse af projekter af SAPARD-typen. SAPARD-kontoret organiserer regelmæssigt uddannelse af rådgivere.
- Mangel på medarbejdere fra Landbrugsministeriet både i forvaltningsmyndigheden og på SAPARD-kontoret i 2001 og 2002 (har forbindelse til behovet for grundlæggende organisatoriske ændringer inden for relevante sektorer – Landbrugsministeriet i Den Slovakiske Republik påbegyndte de organisatoriske ændringer ved udgangen af 2002)

Siden starten af SAPARD-programmets gennemførelse (15. april 2002) er der iværksat og gennemført mange foranstaltninger for at øge programmets absorberingsevne. Forvaltningsmyndigheden (Landbrugsministeriet i Den Slovakiske Republik) foreslog i 2002 en række ændringer i programmet. Efter detaljerede drøftelser inden for SAPARD-programmets overvågningsudvalg blev disse ændringer vedtaget enstemmigt i STAR-komiteén den 20. februar 2002, den 24. juli 2002 og den 18. november 2002. Ændringerne indebar hovedsagelig udbredelse af programgennemførelsen til hele Den Slovakiske Republiks territorium, ændringer i kriterierne for økonomisk levedygtighed (siden september 2002), ny fastlæggelse af støttemodtager inden for den ikke-overskudsgivende foranstaltning 7 – jordfordeling, revision af listen over støtteberettigede omkostninger samt ændringer i omfanget af de finansielle midler, der tildeles inden for individuelle foranstaltninger. Efter godkendelsen af ændringerne færdiggjorde SAPARD-kontoret håndbøgerne og de metodologiske retningslinjer. Desuden forenkledede SAPARD-kontoret sine arbejdsprocesser og procedurer for projektudvælgelse, -kontrol og -refusion markant.

Den nuværende situation (31. maj 2003)

Ved udgangen af maj 2003 var der modtaget 197 projekter (med 16 forkastet), hvoraf 115 blev godkendt med et samlet offentligt støttebeløb på 15 262 EUR, dvs. 33 % af de årlige lofter for 2000 og 2001.

- Foranstaltning 1: –47 projekter indsendt, 31 projekter godkendt
- Foranstaltning 2: –105 projekter indsendt, 61 projekter godkendt
- Foranstaltning 4 a): –32 projekter indsendt, 15 projekter godkendt
- Foranstaltning 5: –13 projekter indsendt, 8 projekter godkendt.

9.7 SLOVENIEN

Tilpasning af national lovgivning

Fremskridtene i Republikken Slovenien med tilpasning af lovgrundlaget med henblik på gennemførelse af det særlige tiltrædelsesprogram for landbrug og landlig udvikling, (SAPARD) og driften af SAPARD-kontoret omfatter følgende:

- offentliggørelse af dekretet om de strukturpolitiske foranstaltninger i landbruget under udviklingsprogrammet for landdistrikter 2000–2006 (SAPARD) (Ur. l. RS 107/01, 74/02);
- offentliggørelse af anordningen om de beløb, der ydes til foranstaltninger under SAPARD-programmet (Ur. l. RS 77/02);
- en offentlig opfordring til at afgive bud med henblik på tildeling af SAPARD-midler (Ur. l. RS 2/2002);
- undertegnelse af den årlige finansieringsaftale for 2001 (19. marts 2002) og ratificering heraf i Nationalforsamlingen – offentliggørelse af retsakt til ratifikation af den årlige finansieringsaftale for 2001 (Ur. l. RS Internationale Aftaler nr. 16/02);
- offentliggørelse af den anden offentlige opfordring til at afgive bud om foranstaltninger under SAPARD-programmet (Ur. l. RS 97/02);
- undertegnelse af den årlige finansieringsaftale for 2002 (7. april 2003).

Resultater af SAPARD-programgennemførelsen

På basis af landbrugsloven (Ur. l. RS 54/00) og i forbindelse med udviklingsprogrammet for landdistrikter 2000–2006 (SAPARD-programmet) og bestemmelserne i den flerårige finansieringsaftale udstedte den slovakiske regering den 13. december 2001 dekretet om strukturpolitiske foranstaltninger i landbruget under udviklingsprogrammet for landdistrikter 2000–2006 (SAPARD), hvori man fastlægger foranstaltninger, formål, støttemodtagere og de generelle krav til bevilling af førtiltrædelsesstøtte under SAPARD. Dekretet danner juridisk grundlag for offentliggørelse af anordningen om de beløb, der ydes til de strukturpolitiske foranstaltninger i landbruget under udviklingsprogrammet for landdistrikter 2000–2006 (SAPARD) og for offentliggørelsen af offentlig opfordring til at afgive bud.

Hidtil har SAPARD-kontoret offentliggjort to offentlige opfordringer til at afgive bud (januar 2002 og november 2002) for fire foranstaltninger fastlagt i planen for udvikling af landdistrikter (dog ikke foranstaltningen vedrørende teknisk bistand): investeringer i landbrugsbedrifter (dyreavl og forarbejdning); investering i omstrukturering og tilpasning af den fødevarerforarbejdende industri (mælk, kød og fisk); støtte til økonomisk diversificering af landbrugsaktiviteterne (gårdturisme og kunsthåndværk); og infrastruktur i landdistrikterne som den fjerde foranstaltning (vandforsyningsinfrastruktur, temastier og vejinfrastruktur).

Som følge af (to) offentlige opfordringer til at afgive bud omfatter de modtagne ansøgninger flerårige investeringsprojekter. Alt i alt var der modtaget 112 ansøgninger pr. 11. april 2003. Dataene i tabellen nedenfor giver i detaljeret form ansøgningernes status i forhold til specifikke foranstaltninger.

Foranstaltning	I ALT	Afgørelser om tildeling	Indgåede kontrakter	Annulerede kontrakter	Krav om betaling	Afvist	Nægtet
I. Investeringer i landbrugsbedrifter	20	13	13	/	17	/	5
II. Investeringer i den fødevarerforarbejden de industri	19	11	11	/	12	7	/
III. Økonomisk diversificering af landbrugsaktiviteter	49	32	27	5	25	4	8
IV. Udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur	24	14	14	/	23	4	/
I ALT	112	70	65	5	77	15	13

Der blev i alt indgået 65 kontrakter med SAPARD-kontoret om gennemførelse af investeringer. De indgåede forpligtelser beløber sig til 2,5 mia. SIT i alt.

FORANSTALTNING	Formål	Antal indgåede kontrakter	Tildelte midler i alt (i SIT ²⁴)	Nationale midler	EU-midler
I. Investeringer i landbrugsbedrifter	kreaturer	9	228 031 054	76 010 351	152 020 703
	svin	3	76 187 610	25 395 870	50 791 740
	får og geder	1	6 981 543	2 327 181	4 654 362
	I alt	13	311 200 207	103 733 402	207 466 805
II. Investeringer i forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer	mælk	5	286 081 838	95 360 613	190 721 225
	kød	6	975 678 572	325 226 191	650 452 381
	I alt	11	1 261 760 410	420 586 803	841 173 607
III. Økonomisk diversificering af landbrugsaktiviteter	turisme	27	447 925 509	149 308 503	298 617 006
	kunsthåndværk	0	0	0	0
	I alt	27	447 925 509	149 308 503	298 617 006
IV. Udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur	vandforsyning	14	549 552 507	183 184 169	366 368 338
	temastier	0	0	0	0
	I alt	14	549 552 507	183 184 169	366 368 338
I ALT		65	2 570 438 633	856 812 878	1 713 625 755

Overvågningsudvalg og forslag til programændringer

På det andet møde (10. december 2002) i SAPARD-overvågningsudvalget blev medlemmerne orienteret om, hvordan det forholdt sig med gennemførelsen af SAPARD-foranstaltningerne med hensyn til de indikatorer, man havde besluttet at anvende til overvågning af gennemførelsen af foranstaltningerne, og om forslaget til ændring af SAPARD-programmet.

²⁴ 1 EUR = 232,5825 SIT.

I 2002 og begyndelsen af 2003 arbejdede Ministeriet for Landbrug, Skovbrug og Fødevarer som forvaltningsorgan for SAPARD-programmet på udkastet til forslag om ændring af de nuværende støtteberettigelseskræterier for individuelle foranstaltninger under SAPARD-programmet. Ændringerne gælder især foranstaltning 1, hvor antallet af modtagne ansøgninger om midler har været meget mindre end forventet. For at øge interessen for disse midler er der efter aftale med SAPARD-kontoret og Landbrugskonsulenttjenesten udarbejdet forslag til ændring af kriterierne. Forslaget til ændring blev fremsendt til Kommissionen (GD AGRI, F4 – Sektionen for SAPARD-programmet) og en detaljeret præsentation heraf givet for medlemmerne af Overvågningsudvalget på deres andet møde den 10. december 2002. Man aftalte på dette møde, at dokumenterne skulle suppleres, og forslagene fra arbejdsmarkedets parter overvejes, inden dokumenterne blev genbehandlet ved en skriftlig procedure på Overvågningsudvalgets møde. Forslaget blev godkendt den 8. april 2003 af medlemmerne af Overvågningsudvalget og fremsendt til Kommissionen til harmonisering inden for Kommissionens tjenestegrene og til yderligere behandling i STAR-komiteén.

De mere betydningsfulde ændringer vedrører kriterierne i forbindelse med foranstaltning 1 "investeringer i landbrugsbedrifter".

Der er foreslået følgende: fjernelse af aldersgrænsen for støttemodtagere; medtagelse af støtte til gartnerier; reduktion i minimumsstørrelsen for støtteberettigede landbrugsbedrifter til 3 ha; køb af landbrugsmaskiner bør ikke være bundet til investering; forøgelse af spillerummet for investering og den størst mulige offentlige støtte pr. programperiode; opførelse og især indretning af stalde bør ikke kun være bundet til opdræt i løsdrift, men til alle former for opdræt i overensstemmelse med dyrebeskyttelsesstandarderne.

Slovenien – finansiel overvågning (kumulerede data: 31. december 2002, i SIT)

FORANSTALTNINGER	SAPARD-programmet for 2000 – 2006 Afgørelse nr. C(2000) 3138 af 27. oktober 2000			SAPARD-kontorets forpligtelser			
	Samlede støtteberettigede udgifter	Offentlige		Antal projekter	Støtteberettigede udgifter		
		I alt	EU		I alt	Offentlige	
	a	b	c	d	e	f	g
Investeringer i landbrugsbedrifter	10 867 233 321,00	4 890 255 215,00	3 260 170 143,00	12	588 751 446,00	271 183 555,00	180 789 036,70
Forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer	15 968 181 136,00	5 588 863 103,00	3 725 908 735,00	10	3 586 488 009,00	1 253 544 610,00	835 563 073,00
Udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter med alternative indkomstmuligheder	3 912 345 528,00	1 956 172 764,00	1 304 115 176,00	21	665 664 528,00	332 832 265,00	221 888 177,00
Landdistrikternes infrastruktur	1 862 954 368,00	1 862 954 368,00	931 477 184,00	10	464 350 201,00	348 262 652,00	232 175 101,30
Teknisk bistand	110 251 164,00	110 251 164,00	82 688 636,00	–	–	–	–
I alt	32 720 965 517,00	14 408 496 614,00	9 304 359 874,00	53	5 305 254 184,00	2 205 823 082,50	1 470 415 388,00

Slovenien – finansiel overvågning (kumulerede data: 31. december 2002, i SIT)

	Gennemførelse					Gennemførelsesindikatorer						
	Antal afsluttede projekter	Støtteberettigede udgifter				Afsluttede projekter i %	Forpligtede støtteberet. udgifter i % af samlede støtteberet. udgifter under programmet	Betalinger til støttemodt. i % af forpligtelser	Betalinger til støttemodt. i % af krav	Udgifter betalt af støttemodt. i % af forpligtede udgifter	Forpligtede EU-midler i % af det, der er forudset i programmet	Betalt af EU/forudset af EU i programmet (15=8/2)
		Afholdt af støttemodtagere		Offentligt bidrag betalt til støttemodtagere								
		Anmeldt i alt	Krævet i støtte	Samlet støtte	EU							
h	i	j	k	l	m = h/d	n = e/a	o = k/f	p = k/j	q = i/e	r = g/c	s = l/c	
Investeringer i landbrugsbedrifter	0	345 668 151,90	158 699 096,84	142 339 124,00	94 892 749,40	0,0 %	5,4 %	52,5 %	89,7 %	58,7 %	5,5 %	2,9 %
Forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprod. og fiskerivarer	0	590 515 221,30	195 000 000,00	195 000 000,00	130 000 000,70	0,0 %	22,5 %	15,6 %	100,0 %	16,5 %	22,4 %	3,5 %
Udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter med alternative indkomstmuligh.	1	146 905 889,10	73 532 763,22	51 692 452,50	34 461 636,00	4,8 %	17,0 %	15,5 %	70,3 %	22,1 %	17,0 %	2,6 %
Landdistrikternes infrastruktur	0	323 685 624,20	191 382 284,00	191 382 284,00	111 561 457,00	0,0 %	24,9 %	55,0 %	100,0 %	69,7 %	24,9 %	12,0 %
Teknisk bistand	—	—	—	—	—	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
I alt	1	1 406 774 886,50	618 614 144,06	580 413 860,50	370 915 843,10	1,9 %	16,2 %	26,3 %	93,8 %	26,5 %	15,8 %	4,0 %

9.8 UNGARN

SAPARD-kontoret indkaldte SAPARD-ansøgninger den 26. september 2002 efter den nationale godkendelse. Ansøgerne fik et relativt kort tidsrum til at udarbejde deres ansøgninger. På trods af dette korte tidsrum og de komplicerede krav til ansøgningerne modtog de regionale kontorer og Kontoret for Forarbejdning af Fødevarer et usædvanligt stort antal ansøgninger. Imidlertid skulle næsten alle ansøgere levere manglende oplysninger, og en effektiv behandling af de modtagne ansøgninger kunne først påbegyndes, efter disse manglende oplysninger var kommet ind.

Målet med denne analyse er at skildre, hvor mange ansøgninger og af hvilken beløbsstørrelse der er indsendt vedrørende de tre godkendte foranstaltninger, samt hvilke hovedparametre kendetegner ansøgerne, dvs. hvem de er og fra hvilke regioner.

9.8.1 Hovedparametre for indsendte ansøgninger

De regionale kontorer modtog 1 160 ansøgninger. Den følgende tabel giver en oversigt over fordelingen på de enkelte foranstaltninger.

Beskrivelse af foranstaltningen	Ansøgninger		Projekt	Støtte	Gennemsnit (eFt)		
	antal	forde- ling (i %)	værdi (‘000 HUF)	krav (‘000 HUF)	projekt- værdi	støtte	
						krav	forholds- mæssig del (%)
111 Investeringer i landbrugsbedrifter	308	26,6	14 667 700	5 526 576	47 622	17 943	37,7
1111 Indkøb af maskiner	59	5,1	1 778 931	512 100	30 151	8 680	28,8
1113 Opførelse af bygninger	152	13,1	8 199 265	3 126 885	53 943	20 572	38,1
1114 Andre investeringer i forbindelse med landbrugsfaciliteter	97	8,4	4 689 504	1 887 591	48 345	19 460	40,3
114 Forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer	251	21,6	25 023 701	9 733 201	99 696	38 778	38,9
1308 Udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur	601	51,8	14 778 828	10 523 396	24 590	17 510	71,2
I ALT	1 160	100,0	54 470 229	25 783 173			

Over 50 % af ansøgningerne var indsendt i forbindelse med foranstaltningen "udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur". Mens der var indsendt mange ansøgninger vedrørende opgradering af fødevarerindustrier, havde der kun været begrænset interesse i foranstaltningen "indkøb af (landbrugs)maskiner". Det kunne skyldes de strenge betingelser eller støtten til landbrugsmaskiner i 2002.

For foranstaltning 111's vedkommende, "investeringer i landbrugsbedrifter", er den gennemsnitlige projektværdi reelt lavere end den maksimale værdi. For foranstaltning 1308's vedkommende "udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur" kunne værdien af

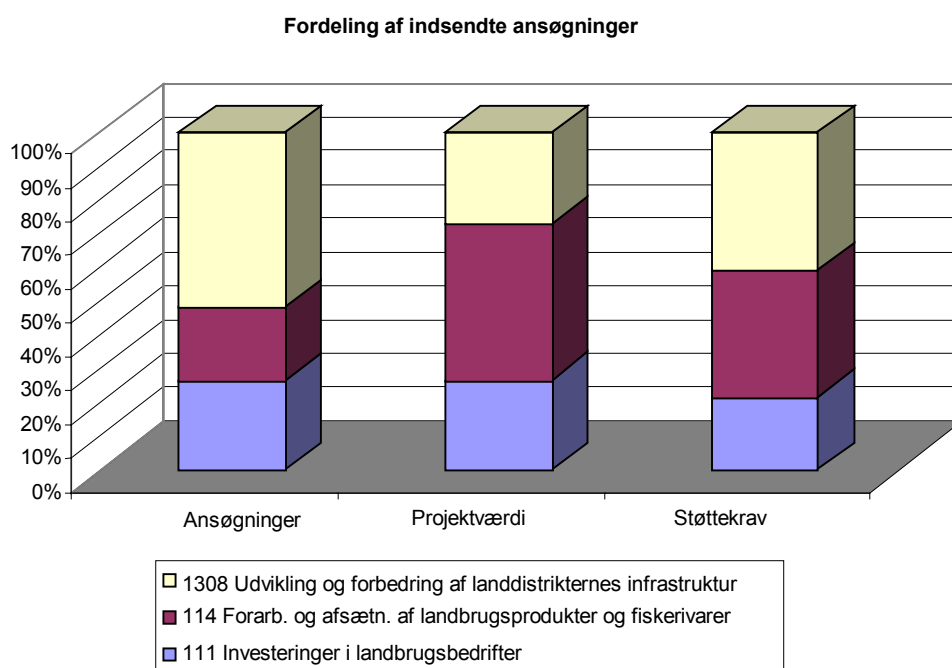
den krævede støtte ligge mellem 6 mio. HUF²⁵ og 60 mio. HUF. Der kan derfor ikke drages nogen konklusioner af gennemsnitsværdierne.

Hvis man sammenligner de budgetterede midler og de indsendte ansøgninger for visse foranstaltninger under SAPARD, konstaterer man, at:

- fødevarerindustriforbedringers andel overstiger budgets kønnet;
- kravene under infrastrukturforbedringer ligger ekstremt højt;
- behovet i forbindelse med landbrugsbedrifter ligger under det mulige.

Grunden er, at det høje støtteniveau og betydelige støttebeløb er attraktive for foranstaltning 114 og 1308.

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen af ansøgninger efter mængde og værdi pr. foranstaltning.

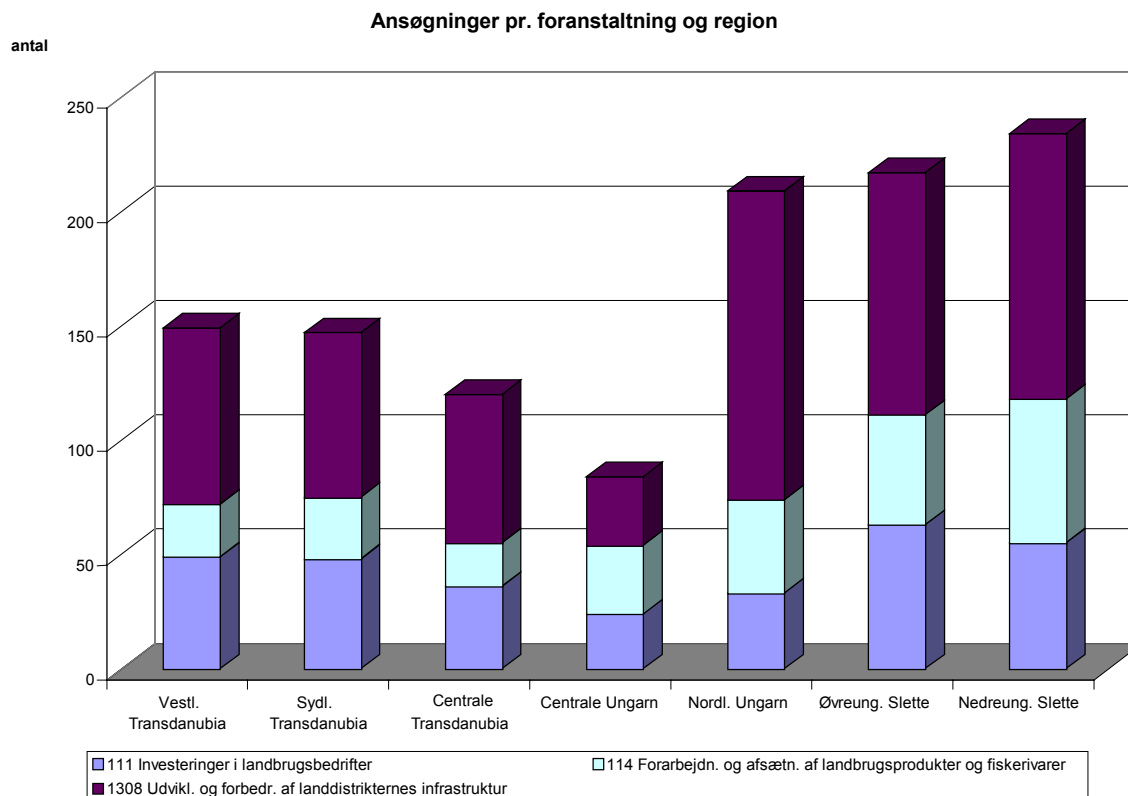
9.8.2 De indsendte ansøgningers regionale fordeling

Det kan antages, at den større lyst til at ansøge står i forbindelse med den økonomiske situation i visse områder. De færreste ansøgninger kom fra regionen Det Centrale Ungarn, måske fordi den udgør det mindste område af de syv regioner.

De fleste ansøgninger vedrørende foranstaltningen "investeringer i landbrugsbedrifter" kom fra regionen Den Øvreungarske Slette. Der kom kun 33 ansøgninger fra regionen Det Nordlige Ungarn, hvilket måske til dels skyldtes de ugunstige forhold for landbrugsproduktion.

²⁵ 1 EUR = 245,6800 HUF.

Søjlediagrammet nedenfor viser fordelingen på regioner af de indsendte ansøgninger.

Investeringerne i fødevarerindustrien er koncentreret om den østlige del af Ungarn, hvilket kan skyldes traditionen herfor.

Det er mere uventet med den store interesse for infrastrukturudvikling. Der kom 135 ansøgninger fra regionen Det Nordlige Ungarn, mens regionen Den Øvreungarske Slette har søgt om det største beløb.

Det gennemsnitlige krav om støtte blev også analyseret på basis af regioner og foranstaltninger. På grundlag heraf konstateres det, at det samlede støttekrav pr. projekt ligger 29 % højere i regionen Det Centrale Ungarn end på landet. For regionen Det Vestlige Transdanubias vedkommende ligger denne indikator 11,5 % under det gennemsnitlige støttekrav pr. projekt.

9.8.3 Deltagere i første runde af ansøgningsproceduren

51,4 % af ansøgningerne er indsendt af selskaber. Sammen med kooperativerne deltog 649 fællesskaber i ansøgningsproceduren. De individuelle iværksættere indsendte 290 ansøgninger, som udgør 25 % af det samlede antal. Kommunerne udarbejdede 195 ansøgninger, hvoraf alle bortset fra én blev indsendt i forbindelse med foranstaltningen "udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur". De andre organisationer (f.eks. ngo'er) indsendte 26 ansøgninger, lidt over 2 % af det samlede antal.

For foranstaltning 111 er over 50 % af ansøgningerne indsendt af selskaber, for foranstaltning 114 over 75 %. Omkring 5 % af ansøgningerne, en temmelig lav andel, blev indsendt af kooperativer, især i forbindelse med foranstaltningen "investeringer i landbrugsbedrifter".

De individuelle iværksættere har været meget aktive: 40 % af ansøgningerne indsendt i forbindelse med foranstaltningen "investeringer i landbrugsbedrifter" er blevet udarbejdet af dem.

Imidlertid er en forholdsmæssig lav andel af ansøgningerne om "forbedring af infrastrukturen" blevet indsendt af kommunerne (194 ansøgninger). Til denne foranstaltning er der indsendt 234 ansøgninger af selskaber og 123 ansøgninger af individuelle iværksættere.

Projektværdier og støttekrav harmonerer med visse virksomhedsformers forventede økonomiske styrke. Ansøgninger om den største støtte er indsendt af selskaber, der er retlige enheder.

De ansøgninger, der er indsendt af individuelle iværksættere og selskaber, der ikke er retlige enheder, svarer samlet kun til 40 % af værdien af de ansøgninger, der er indsendt af selskaber, der er retlige enheder. Situationen er den samme for foranstaltning 111 og 114. Værdien af projekter indsendt af kooperativer i forbindelse med foranstaltning 111 og 114 er næsten den samme som værdien af projekter fra selskaber, der er retlige enheder.

9.8.4 Resumé

Første runde af ansøgningsproceduren startede den 26. september 2002 og sluttede for visse foranstaltninger den 16. november og for andre den 1. december. Der blev i det tidsrum indsendt flere ansøgninger end forventet til SAPARD-kontorets regionale kontorer.

Over 50 % af de 1 160 ansøgninger blev indsendt af selskaber. Hvad foranstaltninger i forbindelse med forbedring af produktionsforhold angår, især forbedring af landbrugsbedrifter, indsendte individuelle iværksættere også et stort antal ansøgninger.

Hvad udvikling af infrastrukturen i landdistrikter angår, var selskaberne mere aktive end kommunerne.

Det kræver yderligere analyse af ansøgninger og ansøgere at fastslå, hvordan SAPARD-programmet er blevet gennemført.

Vedrørende de fem nye foranstaltninger:

- den 31. januar 2003 modtog den nationale anvisningsberettigede dokumentation vedrørende de fem nye foranstaltninger;
- på basis heraf iværksatte det nationale revisionskontor godkendelsesprocedurene for kontoret den 1. april 2003.

9.9 RUMÆNIEN

EU vil i en syvårig periode årligt tildele Rumænien omkring 153 mio. EUR, som ikke skal tilbagebetales, for at lette inkorporeringen af fællesskabsretten i marken og forbedre konkurrenceevnen inden for landbrugssektoren.

9.9.1 SAPARD's institutionelle system

- *SAPARD-kontoret* repræsenterer den offentlige retlige enhed, som er underlagt Ministeriet for Landbrug, Skovbrug og Fødevarer og ansvarlig for den tekniske og finansielle gennemførelse af programmet;
- *den kompetente myndighed* er Generaldirektoratet for Den Nationale Fond i Ministeriet for Offentlige Finanser, som undersøger kontorets strukturer og procedurer i henseende til forvaltning, regnskabsførelse, betalinger og interne revisioner;

- *den forvaltende myndighed* er organiseret inden for Ministeriet for Europæiske Anliggender og er ansvarlig for effektiv og korrekt koordinering og indberetning i forbindelse med programovervågning og -vurdering;
- *det attesterende organ* udgøres af det rumænske revisionskontor, hvis væsentligste beføjelser består i den eksterne revision og attestation af SAPARD-kontorets årsregnskaber;
- *Overvågningsudvalget* består af repræsentanter for regeringsinstanser, der står for det område, programmet dækker, arbejdsmarkedsparter og observatører fra Kommissionen, og er nedsat for at sikre tilsyn med samt effektivitet og kvalitet i programgennemførelsen;
- *de delegerede organer* er blevet etableret af SAPARD-kontoret med henblik på korrekt gennemførelse af foranstaltning 1.1 "forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer" og 2.1 "udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur" samt kontrol af støtteberettigelsen af ansøgninger om finansiering og krav om betaling. De to delegerede organer er Ministeriet for Landbrug, Skovbrug og Fødevarer og Ministeriet for Offentlige Arbejder, Transport og Boliger.

9.9.2 Reklame for SAPARD-programmet

Reklamekampagnen for SAPARD-programmet i Rumænien begyndte i september 2001 og bestod i at give alle personer og offentlige instanser med interesse i programmet brochurer, foldere og andet informationsmateriale såsom "Ansøervejledningen".

Med henblik på at fremme programmet er der organiseret "Regionale informationsseminarer og -konferencer om fællesskabsprogrammer og -politikker" ud fra de otte regionale SAPARD-kontorer.

9.9.3 Gennemførelse af SAPARD-programmet

Med start i 2001 har man i henhold til fællesskabsforordninger og ifølge strategien om at udvikle landet med henblik på EU-tiltrædelsen fremmet juridiske og institutionelle foranstaltninger, som muliggør oprettelse og konsolidering af administrative rammer med henblik på SAPARD-programmets gennemførelse i Rumænien.

Samtidig med forberedelsen af den eksterne godkendelse af SAPARD-kontorets og de delegerede tekniske tjenesters centrale og regionale strukturer gennemførte man i 2002 i overensstemmelse med lov nr. 316/2001 om ratifikation af den flerårige finansieringsaftale følgende specifikke aktioner:

- ratifikation af den årlige finansieringsaftale for 2001 og udarbejdelse af nødvendig dokumentation for undertegnelsen af den årlige finansieringsaftale for 2002, forberedelse og afholdelse af møder i Overvågningsudvalget for SAPARD-programmet samt forberedelse og gennemførelse af specifikke procedurer vedrørende ajourføring og ændring af det nationale program for landbrug og udvikling af landdistrikter²⁶ og forberedelse af godkendelsen af andre foranstaltninger under programmet;

²⁶ Den 26. juni 2002 gennemgik EU's STAR-komité i Bruxelles de rumænske forslag til ændring af det nationale program for landbrug og udvikling af landdistrikter. På grundlag af STAR-komitéens positive

- forberedelse af midtvejsevalueringen af SAPARD-programmet, som skal afsluttes pr. 31. december 2003;
- overvågning af gennemførelsen af foranstaltninger og delforanstaltninger under programmet og evaluering af konstaterede fremskridt;
- andre institutionelle og lovgivningsmæssige ændringer, der er nødvendige for at opnå specifikke mål for SAPARD-programmet og gøre forestående aktiviteter effektive.

9.9.4 Godkendelse af SAPARD-kontoret

Den 31. juli 2002 udstedte Kommissionen sin *afgørelse af 31. juli 2002 (2002/638/EF)* om overdragelse til de relevante myndigheder i Rumænien af forvaltningen af SAPARD-støtte og godkendelse af SAPARD-kontoret med hensyn til teknisk og finansiell gennemførelse af foranstaltningerne 1.1 "forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer" og 2.1 "udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur" samt 4.2 "teknisk bistand".

9.9.5 Oversigt over SAPARD-programmet i Rumænien

Den 1. august 2002 startede den officielle indsendelse og registrering af ansøgningerne om finansiering (projekter) fra potentielle støttemodtageres side med henblik på investeringer under foranstaltning 1.1 "forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer" og 2.1 "udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur". Ansøgninger om finansiering indsendes til regionalkontorerne for gennemførelse af SAPARD-programmet til behandling på månedlige møder.

SAPARD-kontoret har på møderne i august og september undertegnet i alt 414 kontrakter med støttemodtagere fra den offentlige og private sektor (394 kontrakter vedrørende foranstaltning 2.1 og 20 kontrakter vedrørende foranstaltning 1.1) med samlede støtteberettigede udgifter på 325,8 mio. EUR.

På mødet i oktober undertegnede SAPARD-kontoret 8 kontrakter vedrørende foranstaltning 1.1 med samlede støtteberettigede udgifter på 6,9 mio. EUR og udvalgte 43 projekter vedrørende foranstaltning 2.1 med samlede støtteberettigede udgifter på 36,47 mio. EUR.

De regionale kontorer for gennemførelse af SAPARD-programmet modtog og registrerede til møderne i november og december 21 projekter vedrørende foranstaltning 1.1 og 394 projekter vedrørende foranstaltning 1.2 med samlede støtteberettigede udgifter på 321,4 mio. EUR.

En af de ting, de rumænske myndigheder prioriterer i øjeblikket, er etablering og forberedelse af andre foranstaltninger under det nationale program for landbrug og udvikling af landdistrikter i lyset af godkendelsen heraf, især foranstaltning 3.1 "investeringer i landbrugsbedrifter", 3.4 "udvikling og diversificering af økonomiske aktiviteter, så der skabes flere eller alternative beskæftigelses- og indkomstmuligheder" og 4.1 "forbedring af erhvervsuddannelsen".

udtalelse udstedtes afgørelse CE/H/2002/1936 af 11.07.2002 om ændring af det nationale program for landbrug og udvikling af landdistrikter, der var godkendt ved Kommissionens afgørelse C(2000) 3742 endelig af 12. december 2000.

9.9.6 Midtvejsevaluering af SAPARD-programmet

I december 2002 undertegnede SAPARD-kontoret som kontraktmyndighed og Ministeriet for Europæisk Integration som støttemodtager under foranstaltning 4.2 "teknisk bistand til foranstaltninger under SAPARD-programmet" rammekontrakten for projektet "*midtvejsevaluering af SAPARD-programmet i Rumænien*".

Gennemførelsesperioden for kontrakten om midtvejsevaluering af SAPARD-programmet i Rumænien er fastlagt til ni måneder fra startdatoen og løber i tidsrummet maj-december 2003.

9.10 POLEN

9.10.1 Forberedelse

Gennemførelsen af SAPARD-programmet i Polen startede, efter Kommissionen havde truffet afgørelse om overdragelse til gennemførelseskontorerne af forvaltningen af førtiltrædelsesforanstaltninger inden for landbrug og udvikling af landdistrikter i Republikken Polen i førtiltrædelsesperioden den 2. juli 2002 (EFT nr. L 173 af 03.07.2002 s. 41) for fem ud af syv foranstaltninger svarende til 87 % af det disponible beløb.

Den 9. juli 2002 (Republikken Polens lovtidende nr. 102, punkt 928) offentliggjordes Rådets forordning om nærmere omfang, retning og gennemførelsesmetoder for de opgaver, Kontoret for Omstrukturering og Modernisering af Landbruget har med hensyn til forvaltningen af finansielle ressourcer med oprindelse i EU. Det er den grundlæggende nationale lov om principperne for ydelse af finansiel bistand under SAPARD-programmet.

9.10.2 Det første trin af gennemførelsen

Den 9. juli 2002 udsendte chefen for Kontoret for Omstrukturering og Modernisering af Landbruget en pressemeddelelse, hvori potentielle støttemodtagere blev informeret om fristerne for indsendelse af ansøgninger om finansiel bistand.

Som følge af ufuldstændig anvendelse af de finansielle midler under foranstaltning 1 og den kendsgerning, at det beløb, der blev ansøgt om under foranstaltning 3, oversteg de disponible midler under denne foranstaltning inden for rammerne af den årlige finansieringsaftale for 2000 og 2001, vedtog det team, der udgjorde SAPARD-overvågningsudvalget, beslutning nr. 16 af 5. november 2002 om overførelse af midler mellem foranstaltninger under SAPARD-programmet på grundlag af bestemmelsen om 10 % fleksibilitet i programmet, der muliggør en forøgelse af de midler, der er til rådighed til betalinger til en særlig foranstaltning, med op til 10 % af det samlede beløb til den foranstaltning i tidsrummet 2000 – 2006: i henhold til denne beslutning blev 47 349 252 EUR [35 511 939 EUR (EU-midler) + 11 837 313 EUR (national medfinansiering)] overført fra foranstaltning 1 til foranstaltning 3, og det beløb, der var afsat til foranstaltning 3 inden for rammerne af den årlige finansieringsaftale for 2000 og 2001, blev øget fra 187 827 131 EUR til 235 176 383 EUR (EU midler + national medfinansiering).

Efter denne overførelse af finansielle midler fra foranstaltning 1 til foranstaltning 3 bliver det på basis af de pr. 31. december 2002 indsendte og registrerede ansøgninger om finansiel bistand muligt at undertegne aftaler med støttemodtagerne (efter at have afsluttet de offentlige indkøb under foranstaltning 3) af et beløbsmæssigt omfang, der overstiger 60 % af de samlede disponible midler under de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2001.

9.10.3 Problemer i forbindelse med allerede godkendte foranstaltninger

Foranstaltning 1 – forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer

- vanskelig finansiel situation i den fødevarerforarbejdende industri,
- ustabil situation på markedet med hensyn til at sikre afsætningskanaler for landbrugsprodukter og fiskerivarer,
- store omkostninger ved at få bankgaranti for lån,
- programmet indeholder en forpligtelse til kun at ansøge om én ud af tre disponible investeringskategorier: A – investeringer, der nøje tilsigter tilpasning til EU-kravene, B – investeringer, der nøje tilsigter forøgelse af værditilvæksten, kvalitetsforbedring etc., og C – investeringer, der nøje tilsigter at reducere negative virkninger på miljøet, med forskellige medfinansieringssatser uden mulighed for at kombinere ovennævnte kategorier inden for ét projekt,
- kort projektvarighed (fristen for indsendelse af betalingskrav under de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2002 er i henhold til den polske lov 10. august 2003) som følge af frister for forpligtelser (2003) fastlagt i de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2001,
- refusion af en del af de støtteberettigede udgifter efter projektafslutning,
- det er i henhold til polsk lovgivning obligatorisk at vedlægge ansøgningen et stort antal støttedokumenter,
- der skal udfyldes en omfattende og detaljeret ansøgningsformular.

Foranstaltning 2 – investeringer i landbrugsbedrifter

Af aldersmæssige grunde kan mange landbrugere ikke lade gården overgå til deres arvinger (de er for unge til at få landbrugspension), men fordi de er over 50 år, er de i henhold til polske bestemmelser udelukket fra at deltage i denne foranstaltning som beskrevet i programmet. Af tilsvarende grunde er visse unge landmænd på deres side ikke i stand til at dokumentere tilstrækkelig langvarig erfaring med at drive landbrug selvstændigt (undertiden har en given landbrugsbedrift af pensionsberettigelsesmæssige grunde formelt stadig forældrene som ejere og bestyrere, selvom det faktisk er børnene, der driver gården)

På basis af kontakt med og forespørgsler blandt landbrugere konstateredes det, at følgende hovedfaktorer afskrækker landbrugere fra at ansøge under SAPARD-programmet:

- landbrugsbedriftenes vanskelige finansielle situation,
- omkostninger ved lån, der involverer refundering,
- den ordning, at udgifter, man har pådraget sig, først refunderes efter projektafslutning,
- mangel på egne midler,
- ustabil situation på markedet, frygt for eventuel mangel på afsætningskanaler for givne produkter,
- kort projektvarighed (fristen for indsendelse af betalingskrav under de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2002 er i henhold til den polske lov 10. august 2003) som følge af frister for forpligtelser (2003) fastlagt i de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2001,

- lave støtteberettigede produktionsniveauer for start- og målproduktion,
- lavt finansieringsomfang,
- formelle vanskeligheder med at få samlet støttedokumenter (dokumenter, der skal vedlægges en forretningsplan, er kun gyldige i en måned, udgifter til fremskaffelse af bilag),
- mulighederne for projektfinansiering fra andre kilder (nationale lån på præferencevilkår, hvor det er meget lettere at opfylde formaliteterne),
- vanskeligheder med at opfylde formelle kriterier for alder, uddannelse, krav om at være forsikret i Landbrugets Socialsikringsfond eller landbrugserfaring.

Inden for *foranstaltning 3 – udvikling af landdistrikternes infrastruktur* var der meget god respons fra ansøgerne med hensyn til antallet og kvaliteten af de indsendte ansøgninger. Den væsentligste grund er, at kommunerne og de lokale myndigheder allerede har udstrakt erfaring i at ansøge om offentlig støtte både under nationale og EU-førtiltrædelsesinstrumenter (PHARE, ISPA).

Man kan dog også nævne følgende problemer:

- kort projektvarighed (fristen for indsendelse af betalingskrav under de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2002 er i henhold til den polske lov 10. august 2003) som følge af frister for forpligtelser (2003) fastlagt i de årlige finansieringsaftaler for 2000 og 2001;
- den ordning, at udgifter, man har pådraget sig, først refunderes efter projektafslutningen.

9.10.4 Foranstaltninger, der skal godkendes

Foranstaltning 4 – diversificering af økonomiske aktiviteter i landdistrikterne

Foranstaltningen befinder sig på sidste trin af forberedelsen til gennemførelse. En ny beskrivelse af denne foranstaltning i det operationelle SAPARD-program blev accepteret i Overvågningsudvalget den 7. februar 2002 og den 20. marts 2002 i STAR-komiteén, efterfulgt af godkendelse i Kommissionen ved dens afgørelse af 4. april. Procedurene for denne foranstaltning blev udarbejdet af Kontoret for Omstrukturering og Modernisering af Landbruget i september 2002 og sendt til den nationale anvisningsberettigede. Den 11. juni traf den nationale anvisningsberettigede på basis af en rapport udarbejdet af en ekstern revisor forud for godkendelsen beslutning om at udstede national godkendelse for foranstaltning 4's vedkommende.

Foranstaltning 5 – landbrugsmiljøforanstaltning (pilotprojekter)

Fjernelsen af den tidligere "skovrejsningsordning (pilotprojekter)" blev godkendt af SAPARD-overvågningsudvalget den 7. februar 2002. På det følgende møde den 21. juni 2002 godkendtes fjernelsen af den tidligere "landbrugsmiljøforanstaltning (pilotprojekter)" i beslutning nr. 14/2002. På sit møde den 18. december 2002 vedtog udvalget beslutning nr. 18/2002 om gennemførelse af ordningen "landbrugsmiljøforanstaltning (pilotprojekter)" under foranstaltning 5 i det operationelle SAPARD-program. Det blev resultatet efter lange forhandlinger mellem Polen og Kommissionen efter den tidligere beslutning om at fjerne foranstaltning 5 fra programmet.

Beslutningen var et resultat af behovet for at forberede og afprøve en institutionel ramme for landbrugsmiljøprogrammet, der skal gennemføres efter Polens tiltrædelse til EU. Det er på

linje med det nationale landbrugsmiljøprogram, der skal gennemføres under den fremtidige plan for udvikling af landdistrikter 2004–2006.

Beskrivelsen af denne ordning blev fremlagt og stemt om i SAPARD-overvågningsudvalget den 4. juni 2003 med henblik på at starte gennemførelsen af foranstaltning 5 i efteråret 2003.

9.10.5 Programændringer godkendt den 18. december 2002 af det team, der udgør SAPARD-overvågningsudvalget

For at gøre det lettere og mere attraktivt at få støtte under SAPARD-programmet traf Ministeriet for Landbrug og Udvikling af Landdistrikter og Kontoret for Omstrukturering og Modernisering af Landbruget (SAPARD-kontoret) allerede i 2002 foranstaltninger til at ændre programmet og forenkle gennemførelsesprocedurerne.

For foranstaltning 2's vedkommende blev produktionsgrænserne øget for start- og målproduktionen af mælk og svin (og sænket igen for mælkeproduktionens vedkommende), og støtteniveauerne øget proportionalt for at sætte et større antal landbrugsbedrifter i stand til at søge om støtte. Man fjernede kravet i programmet om, at landmænd kun kan være forsikret i Landbrugets Socialsikringsfond.

Under foranstaltning 1 indførtes der mulighed for at kombinere forskellige investeringskategorier og samme medfinansieringsniveau (op til 50 % af de støtteberettigede udgifter) (idet man fjernede opdelingen i kategorierne A, B, og C, der var anført som ét af de væsentligste problemer).

Programændringerne blev godkendt af teamet, der udgør SAPARD-overvågningsudvalget, på mødet den 18. december 2002.

Alle de nævnte tilpasninger i programmet forventes godkendt ved en kommissionsafgørelse i første halvdel af 2003, efter de polske myndigheder har fremsendt de relevante ændringer af godkendelsesprocedurerne.

Man forventer som følge heraf en betydelig stigning i antallet af støttemodtagere og i omfanget af finansielle forpligtelser under SAPARD i Polen i 2003.

BILAG A – Fortegnelse over begivenheder i forbindelse med den flerårige finansieringsaftale og de årlige finansieringsaftaler

Finansieringsaftaler	<i>Bulgarien</i>	<i>Den Tjekkiske Republik</i>	<i>Estland</i>	<i>Ungarn</i>	<i>Letland</i>	<i>Litauen</i>	<i>Polen</i>	<i>Rumænien</i>	<i>Slovakiet</i>	<i>Slovenien</i>
Vedtagelse af den finansielle gennemførelsesforordning (for. (EF) nr. 2222/2000)	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000	7.06.2000
Tværtjenstlig høring om forslaget til finansieringsaftale	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000	12.07.2000
Rundsendelse af aftaleforslaget til ansøgerlandene	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000	20.07.2000
Indledn. af forhandl. om finansieringsaftale m. ansøgerlandene på workshop	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000	27.07.2000
Rundsendelse af nyt aftaleforslag til ansøgerlandene i lyset af workshop drøftelser	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000	3.08.2000
Modtagelse af kommentarer fra ansøgerlandene	28.08.2000	5.09.2000	2.09.2000	22.08.2000	18.08.2000	21.08.2000	21.08.2000	21.08.2000	22.08.2000	22.08.2000
Start på anden tværtjenstlige høring	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000	8.09.2000
Rundsendelse af nyt aftaleforslag til ansøgerlandene	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000	29.09.2000
Modtagelse af kommentarer fra ansøgerlandene	9.10.2000	18.10.2000	20.10.2000	20.10.2000	9.10.2000	13.10.2000	15.11.2000	Mundtligt "OK" 26.10.2000	17.10.2000	18.10.2000
Start på tredje tværtjenstlige høring	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000	28.10.2000
Rundsendelse af nyt aftaleforslag (foreløbigt) til ansøgerlandene	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000	10.11.2000
Rundsendelse til ansøgerlandene. Teksten forelagt Kommissionen	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000	24.11.2000
Beslutning om at bemyndige Kommissionen til at undertegne finansieringsaftalen	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000	29.11.2000
Aftale med ansøgerlandet	1.12.2000	1.12.2000	14.12.2000	26.1.2001	7.12.2000	11.12.2000	29.1.2001	12.12.2000	30.11.2000	8.12.2000
Undertegnelse af den flerårige finansieringsaftale	18.12.2000	5.02.2001	25.01.2001	1.03.2001	25.01.2001	5.03.2001	25.01.2001	2.02.2001	26.03.2001	5.03.2001
Undertegnelse af den årlige finansieringsaftale for 2000	12.02.2001	5.02.2001	1.03.2001	1.03.2001	30.03.2001	5.03.2001	29.03.2001	27.02.2001	26.03.2001	5.03.2001
Indgåelse af flerårig finansieringsaftale	20.04.2001	10.12.2001	28.05.2001	15.06.2001	4.07.2001	29.08.2001	18.05.2001	17.1.2002 (SG)	16.05.2001	28.08.2001
Indgåelse af årlig finansieringsaft. f. 2000	20.04.2001	10.12.2001	28.05.2001	15.06.2001	11.05.2001	29.08.2001	18.05.2001	17.1.2002 (SG)	16.05.2001	16.10.2001
Forpligtelse af 2000-midler (dato)	30.01.2001	31.01.2001	30.01.2001	13.02.2001	30.01.2001	13.02.2001	31.01.2001	13.02.2001	13.02.2001	13.02.2001

Finansieringsaftaler	<i>Bulgarien</i>	<i>Den Tjekkiske Republik</i>	<i>Estland</i>	<i>Ungarn</i>	<i>Letland</i>	<i>Litauen</i>	<i>Polen</i>	<i>Rumænien</i>	<i>Slovakiet</i>	<i>Slovenien</i>
Årlig finansieringsaftale for 2001										
Rundsendelse af forsl. til finansieringsaft. 2001 til ansøgerlandene (brev fra GD)	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001	08.10.2001
Modtagelse af kommentarer t. forslag t. finansieringsaft. 2001 fra ansøgerlandene	19.10.2001	22.10.2001 (e-mail)	29.10.2001		19.10.2001	30.11.2001	7.11.2001	26.10.2001	22.10.2001	26.10.2001
Svar til ansøgerlandene	28.11.2001	23.11.2001	05.12.2001		28.11.2001	21.12.2001	28.11.2001	23.11.2001	28.11.2001	5.12.2001
Endeligt udkast til årlig finansieringsaft. f. 2001 til tværtjenstlig høring	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001	26.10.2001
Kommissionsafgørelse vedr. undertegn. af årlig finansieringsaft. f. 2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001	28.11.2001
Forpligtelse af 2001-midler (beløb i EUR + dato)	54.093.686 8.02.2002	22.896.727 18.04.2002	12.596.639 8.02.2002	39.492.002 14.05.2002	22.673.602 08.02.2002	30.956.192 08.02.2002	175.057.271 20.02.2002	156.328.303 06.03.2002	18.980.113 18.04.2002	6.576.465 08.02.2002
Undertegnelse af den årlige finansieringsaftale for 2001	19.02.2002	30.10.2002	26.04.2002	07.10.2002	11.02.2002	29.04.2002	6.06.2002	30.01.2002	11.09.2002	19.03.2002
Brev fra SG + GD AGRI om procedurer for indgåelse af årl. finansieringsaftaler	10.10.2002									
Brev fra SG om indgåelse af årlig finansieringsaftale for 2001	07.05.2002	21.11.2002	6.05.2002	20.11.2002	6.05.2002	6.05.2002	26.06.2002	6.05.2002	25.09.2002	6.05.2002
Indgåelse af årlig finansieringsaft. f. 2001	29.07.2002	19.06.2003		26.03.2003	30.05.2002	18.07.2002	10.06.2002	11.10.2002	4.11.2002	17.07.2002
Brev til ansøgerlande, der bekræfter indgåelse af årl. finansieringsaftale 2001	19.09.2002			14.04.2003	25.06.2002	19.09.2002	19.11.2002	19.11.2002	19.11.2002	19.09.2002
Årlig finansieringsaftale for 2002										
Forslag t. finansieringsaft. 2002 sendt t. ansøgerlandene (brev fra GD)	Brev 14299 af 13.06.2002									
Modtagelse af kommentarer t. forslag t. finansieringsaft. 2002 fra ansøgerlandene	26.07.2002	12.07.2002	19.07.2002	12.08.2002	11.07.2002	16.07.2002	08.08.2002	05.08.2002	12.08.2002	19.07.2002
Svar til ansøgerlandene (brev fra GD)	05.09.2002	23.07.2002	23.07.2002	23.07.2002	23.07.2002	23.07.2002	05.09.2002	13.09.2002	10.09.2002	05.08.2002
Endeligt udkast til årlig finansieringsaft. 2002 til tværtjenstlig høring	23. juli og 24. september 2002									
Kommissionsafgørelse vedr. undertegn. af årlig finansieringsaftale for 2002	22. oktober 2002									
Forpligtelse af 2002-midler (beløb i EUR + dato)	55.582.227	23.526.795	12.942.243	40.578.737	23.297.531	31.808.039	179.874.468	160.630.119	19.502.405	6.757.436
Undertegnelse af den årlige finansieringsaftale for 2002	4.04.2003	28.05.2003		26.06.2003	04.02.2003	17.02.2003	3.04.2003	1.04.2003	26.06.2003	07.04.2003
Brev fra GD AGRI om indgåelse af årlig finansieringsaftale for 2002	23.04.2003	18.06.2003			28.03.2003	1.04.2003	14.04.2003	23.04.2003		14.04.2003
Indgåelse af årlig finansieringsaft. f. 2002	6.06.2003				12.05.2003	6.06.2003	14.04.2003	12.05.2003		
Brev til ansøgerlande, der bekræfter indgåelse af årl. finansieringsaftale 2002					5.06.2003		22.05.2003			

Finansieringsaftaler	Bulgarien	Den Tjekkiske Republik	Estland	Ungarn	Letland	Litauen	Polen	Rumænien	Slovakiet	Slovenien
Årlig finansieringsaftale for 2003										
Rundsendelse af forsl. t. finansieringsaft. for 2003 t. ansøgerlandene (brev fra GD)	<i>Brev 8855 af 25.03.2003 KUN til Rumænien og Bulgarien Brev 8856 af 25.03.2003 til resterende otte ansøgerlande</i>									
Modtagelse af kommentarer t. forslag t. finansieringsaft. 2003 fra ansøgerlandene	<i>25.04.2003 (e-mail)</i>	<i>18.04.2003</i>	<i>28.04.2003</i>	<i>13.05.2003</i>	<i>22.04.2003</i>	<i>2.05.2003</i>	<i>7.05.2003</i>	<i>5.06.2003</i>	<i>5.06.2003</i>	
Svar til ansøgerlandene (brev fra GD)	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>	<i>27.05.2003</i>
Endeligt udkast til årlig finansieringsaft. for 2003 til tværtjenstlig høring	<i>Intet</i>									
Kommissionsafgørelse vedr. undertegn. af årlig finansieringsaftale for 2003	<i>27. maj 2003</i>									
Forpligtelse af 2003-midler (beløb i EUR + dato)	<i>56 133 539</i>	<i>23 760 154</i>	<i>13 070 615</i>	<i>40 981 231</i>	<i>23 528 615</i>	<i>32 123 538</i>	<i>181 658 615</i>	<i>162 223 385</i>	<i>19.695.846</i>	<i>6.824.462</i>
Undertegnelse af den årlige finansieringsaftale for 2003	<i>23.07.2003</i>	<i>22.07.2003</i>		<i>28.07.2003</i>	<i>27.06.2003</i>		<i>4.06.2003</i>	<i>31.07.2003</i>		<i>22.07.2003</i>
Brev fra GD AGRI om indgåelse af årlig finansieringsaftale for 2003							<i>5.06.2003</i>			
Indgåelse af årlig finansieringsaft. f. 2003							<i>10.06.2003</i>			
Brev til ansøgerlande, der bekræfter indgåelse af årl. finansieringsaftale 2003										

BILAG B – ÆNDRINGER AF PROGRAMMER FREM TIL UDGANGEN AF 2002

	<i>Bulgarien</i>	<i>Den Tjekkiske Republik</i>	<i>Estland</i>	<i>Ungarn</i>	<i>Letland</i>	<i>Litauen</i>	<i>Polen</i>	<i>Rumænien</i>	<i>Slovakiet</i>	<i>Slovenien</i>
Kommissionsafgørelse om godkendelse af SAPARD-programmet [C(2000)....]	20.10.2000 3058 endelig	26.10.2000 3105 endelig	17.11.2000 3321 endelig	18.10.2000 2738 endelig	25.10.2000 3097 endelig	27.11.2000 3329 endelig	18.10.2000 3040 endelig	12.12.2000 3742 endelig	17.11.2000 3327 endelig	27.10.2000 3138 endelig
Første ændring af programmerne vedtaget i Kommissionen den	21.05.2002	26.02.2002		26.11.2002	28.11.2001	23.12.2002	22.04.2002	11.07.2002	5.03.2002	
Anden ændring af programmerne vedtaget i Kommissionen den		12.04.2002			31.07.2002		5.12.2002		31.07.2002	
Tredje ændring af programmerne vedtaget i Kommissionen den		31.07.2002								
Fjerde ændring af programmerne vedtaget i Kommissionen den		23.12.2002								

BILAG C – Overdragelse af forvaltningen – kalender og dækning

Foranstaltninger medtaget i allerede truffne kommissionsafgørelser om overdragelse af forvaltning af støtte for det pågældende ansøgerland (C)

Foranstaltninger, for hvilke der allerede er givet national godkendelse (N)

Foranstaltninger, for hvilke ansøgerlandet har anmodet om national godkendelse (NR)

Foranstaltninger, der ikke er omfattet af det SAPARD-program, der er godkendt for ansøgerlandet: (i procent af det EU-bidrag, der er tildelt til programmerne 2000–2006 i 2000-priser i henhold til det oprindeligt godkendte program)

Situation pr. 16.06.2003

Foranstaltninger i henhold til forordning (EF) nr. 1268/1999 (1), stk. 2	BULGARIEN		DEN TJEKKISKE REPUBLIK		ESTLAND		UNGARN		LETLAND		LITAUEN		POLEN		RUMÆNIEN		SLOVAKIET		SLOVENIEN		
	%		%		%		%		%		%		%		%		%		%		
– Investeringer i landbrugsbedrifter	31 %	1. C	16 %	1. C	43 %	1. C	28 %	1. C	23 %	1. C	47 %	1. C	18 %	1. C	15 %		28 %	1. C	35 %	1. C	
– Forbedring af forarbejdningen og afsætningen af landbrugsprodukter og fiskerivarer	24 %	1. C ⁽⁴⁾	17 %	1. C	18 %	1. C	21 %	1. C	26 %	1. C	21 %	1. C	38 %	1. C	17 %	1. C	26 %	1. C	40 %	1. C	
– Forbedr. af strukturerne for kvalitets-, veterinær- og plante-sundhedskontrol, levnedsmiddelkval. og forbrugerbesk.			9 %	1. C											3 %						
– Miljøvenlige landbrugsproduktionsmetoder	2 %		3 %	2. C	2 %		4 %		4 %		1 %		2 %		2 %		3 %		N		
– Diversificering af aktiviteter m. alternative indkomstmuligh.	6 %	1. C	16 %	1. C	18 %	1. C	16 %		24 %	1. C	8 %	1. C	11 %		10 %		11 %	1. C ⁽³⁾	14 %	1. C	
– Oprettelse af vikar- og driftskonsulentordninger																					
– Oprettelse af producentgrupper	1 %	N					7 %							2 %		5 %		N			
– Renovering af landsbyer, besk. af bygn.- og landsk.værdier	8 %	N	11 %	1. C ⁽²⁾	4 %		9 %														
– Grundforbedring og jordfordeling			20 %	1. C					2 %								10 %		1. C		
– Oprettelse og ajourføring af matrikler																					
– Forbedring af erhvervsuddannelsen	4 %	N	2 %	N			2 %		4 %	1. C	2 %	1. C	2 %	1. C	5 %		2 %		N		
– Udvikling og forbedring af landdistrikternes infrastruktur	6 %	N	5 %	1. C ⁽²⁾	12 %	1. C	12 %	1. C	12 %	1. C	16 %	1. C	28 %	1. C	28 %	1. C	4 %		N ⁽³⁾	10 %	1. C
– Forvaltning af landbrugets vandressourcer	6 %														3 %						
– Skovbrug, skovrejsning, investeringer, forarb./afsætning	8 %	N			1 %				3 %	1. C	3 %	N			10 %		8 %		1. C		
– Teknisk bistand	4 %	N	1 %	1. C	2 %		1 %	1. C	2 %	N	2 %	N	1 %	1. C	5 %	1. C	3 %		N	1 %	
I ALT – programmer	100 %	11	100 %	9(2)	100 %	8	100 %	9	100 %	9	100 %	8	100 %	7	100 %	11	100 %	9 (3)	100 %	5	
I alt til foranstaltninger, hvor der er sket overdragelse af forvaltningen	61 %	3	98 %	9(2)	91 %	4	62 %	4	92 %	6	94 %	5	87 %	5	50 %	3	83 %	5(3)	99 %	4	
Modtagelse af den første godkendelsespakke	18.12.2000		13.11.2001		5.02.2001		01.10.2002		27.06.2001		24.07.2001		20.09.2001		12.06.2002		7.01.2002		28.09.2001		
Dato f. kommissionsafg. om støtteforvaltningsoverdr. (1. C)	14.05.2001		15.04.2002		15.06.2001		26.11.2002		6.12.2001		26.11.2001		2.07.2002		31.07.2002		15.04.2002		19.11.2001		
Modtagelse af den anden godkendelsespakke	28.01.2003		16.10.2002						26.03.2003		3.03.2003						31.03.2003				
Dato f. kommissionsafg. om støtteforvaltningsoverdragelse (2. C)			19.02.2003																		
Modtagelse af den tredje godkendelsespakke			16.01.2003																		
Dato f. kommissionsafg. om støtteforvaltningsoverdragelse (3. C)																					

(1) En foranstaltnings præcise betegnelse i det relevante program kan afvige fra de her anførte foranstaltningsbetegnelser.

(2) I Den Tjekkiske Republik er begge foranstaltninger (renovering af landsbyer + infrastrukturer) medtaget i landets foranstaltning 2.1: renovering af landsbyer og landdistrikternes infrastruktur. Forvaltningsoverdragelsen omfatter begge disse.

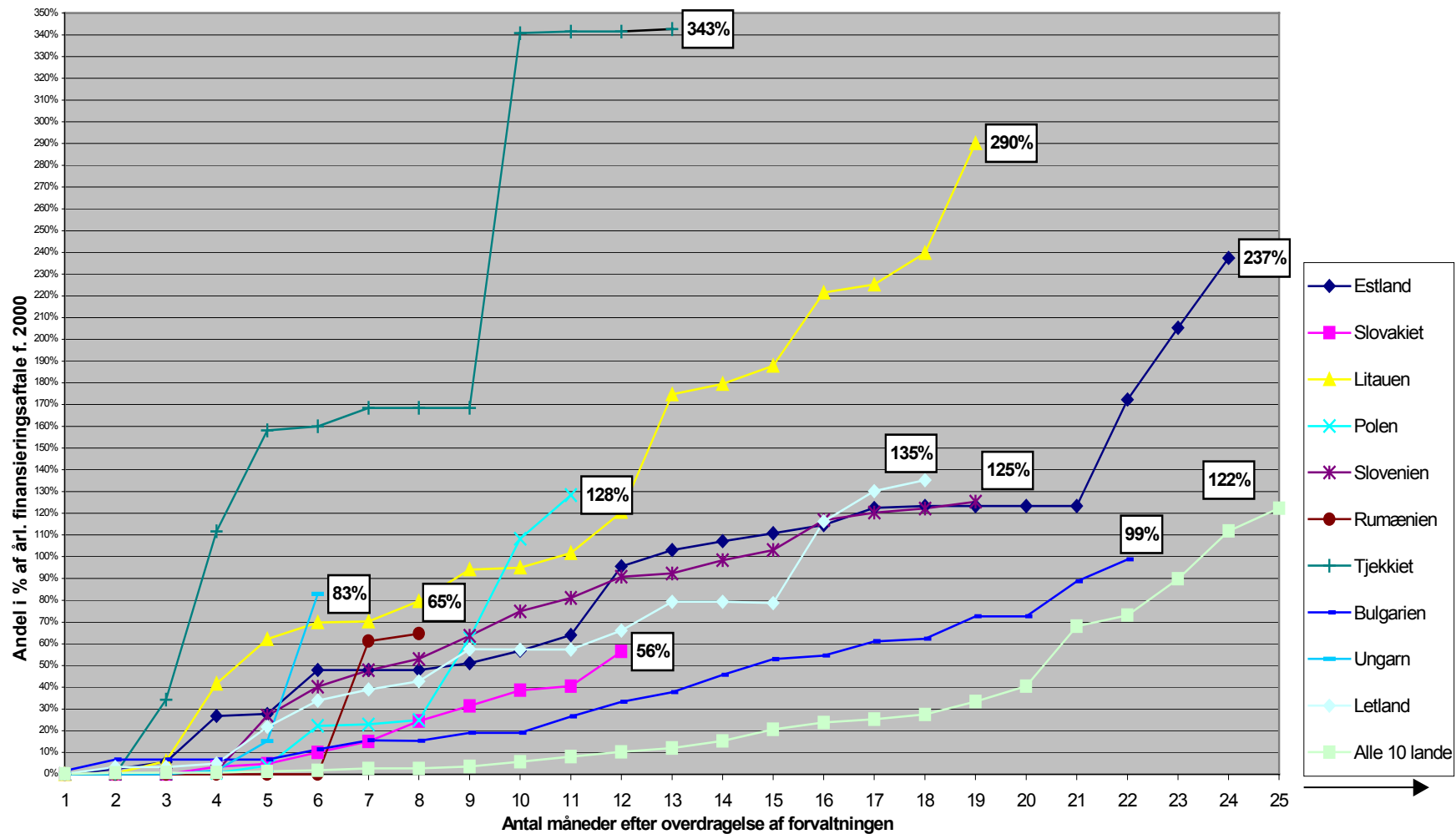
(3) I Den Slovakiske Republik er begge foranstaltninger (diversificering + infrastrukturer) medtaget i landets foranstaltning 4: diversificering af aktiviteter i landdistrikter. Forvaltningsoverdragelsen vedrører kun diversificering.

(4) I Bulgarien befinder delforanstaltningen "engrosmarkeder", der er medtaget under foranstaltningen "forarbejdning og afsætning", sig i øjeblikket på trin "N".

BILAG D/1 – Data vedrørende forpligtelser over for endelige modtagere af støtte

Kumulative beløbsangivelser for godkendte forpligtelser af SAPARD-bidrag ydet af ansøgerlandene under SAPARD-instrumentet siden starten																			(EUR)			
Ansøgerland	Estland		Slovakiet		Litauen		Polen		Slovenien		Rumænien		Den Tjekkiske Republik		Bulgarien		Ungarn		Letland		I alt	
SAPARD-bidrag i årl. finans.aftale f. 2000	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%	EUR	%
Situation v. månedens udgang																						
juni 2001															834 978	2					834 978	0
juli 2001	0	0													3 586 510	7					3 586 510	1
august 2001	291 559	2													3 586 510	7					3 878 069	1
september 2001	685 133	6													3 586 510	7					4 271 643	1
oktober 2001	3 310 460	27													3 580 322	7					6 890 782	1
november 2001	3 412 834	28													6 023 662	11					9 436 496	2
december 2001	5 922 129	48			0	0			0	0					8 248 833	16					14 170 962	3
januar 2002	5 922 129	48			172 055	1			0	0					8 094 954	15			31 109	0	14 220 247	3
februar 2002	5 922 129	48			1 811 919	6			0	0					10 074 484	19			730 211	3	18 538 743	4
marts 2002	6 309 053	51			12 624 863	42			80 736	1					10 028 034	19			730 211	3	29 772 896	6
april 2002	7 010 494	57			18 828 773	62			1 740 370	27					14 109 903	27			1 107 913	5	42 797 453	8
maj 2002	7 902 013	64	0	0	21 171 159	70			2 593 328	40			0	0	17 605 139	33			4 821 309	22	54 092 948	10
juni 2002	11 812 564	96	0	0	21 314 961	70			3 077 906	48			0	0	19 962 765	38			7 526 645	34	63 694 841	12
juli 2002	12 726 935	103	0	0	24 134 169	80			3 412 434	53			7 678 468	34	24 215 788	46			8 667 331	39	80 835 125	15
august 2002	13 224 305	107	638 134	3	28 536 897	94	12 046	0	4 098 112	64	0	0	25 071 857	112	28 028 385	53			9 502 829	43	109 112 565	21
september 2002	13 676 019	111	884 188	5	28 818 212	95	192 732	0	4 830 193	75	0	0	35 473 179	158	28 877 521	54			12 754 102	57	125 506 146	24
oktober 2002	14 152 893	115	1 862 712	10	30 866 922	102	565 643	0	5 224 522	81	0	0	35 894 537	160	32 363 158	61			12 743 784	57	133 674 171	25
november 2002	15 120 294	122	2 792 935	15	36 566 096	121	1 063 133	1	5 853 883	91	0	0	37 818 772	169	33 021 942	62			12 743 784	57	144 980 839	27
december 2002	15 220 154	123	4 538 954	24	52 999 155	175	6 800 175	4	5 950 641	92	0	0	37 807 067	168	38 492 964	73	0	0	14 681 846	66	176 490 956	33
januar 2003	15 220 154	123	5 825 000	31	54 456 979	179	38 144 001	22	6 339 587	98	0	0	37 807 067	168	38 471 406	73	0	0	17 629 240	79	213 893 434	40
februar 2003	15 220 154	123	7 166 000	39	56 978 046	188	39 374 158	23	6 644 461	103	93 790 219	61	76 461 349	341	46 991 702	89	0	0	17 629 240	79	360 255 328	68
marts 2003	15 220 154	123	7 537 000	41	67 192 276	221	42 687 749	25	7 529 627	117	99 049 718	65	76 653 478	342	52 406 666	99	620 177	2	17 478 090	79	386 374 935	73
april 2003	21 263 781	172	10 505 000	56	–	–	107 431 347	63	7 755 457	120	–	–	76 653 478	342	–	–	5 853 168	15	25 820 575	116	475 056 823	90
maj 2003	25 336 673	205	–	–	–	–	185 757 245	108	7 872 467	122	–	–	76 892 164	343	–	–	32 083 261	83	28 916 090	130	591 561 116	112
juni 2003	29 310 443	237					220 224 705	128	8 078 466	125			–	–			–	–	30 057 953	135	646 645 658	122

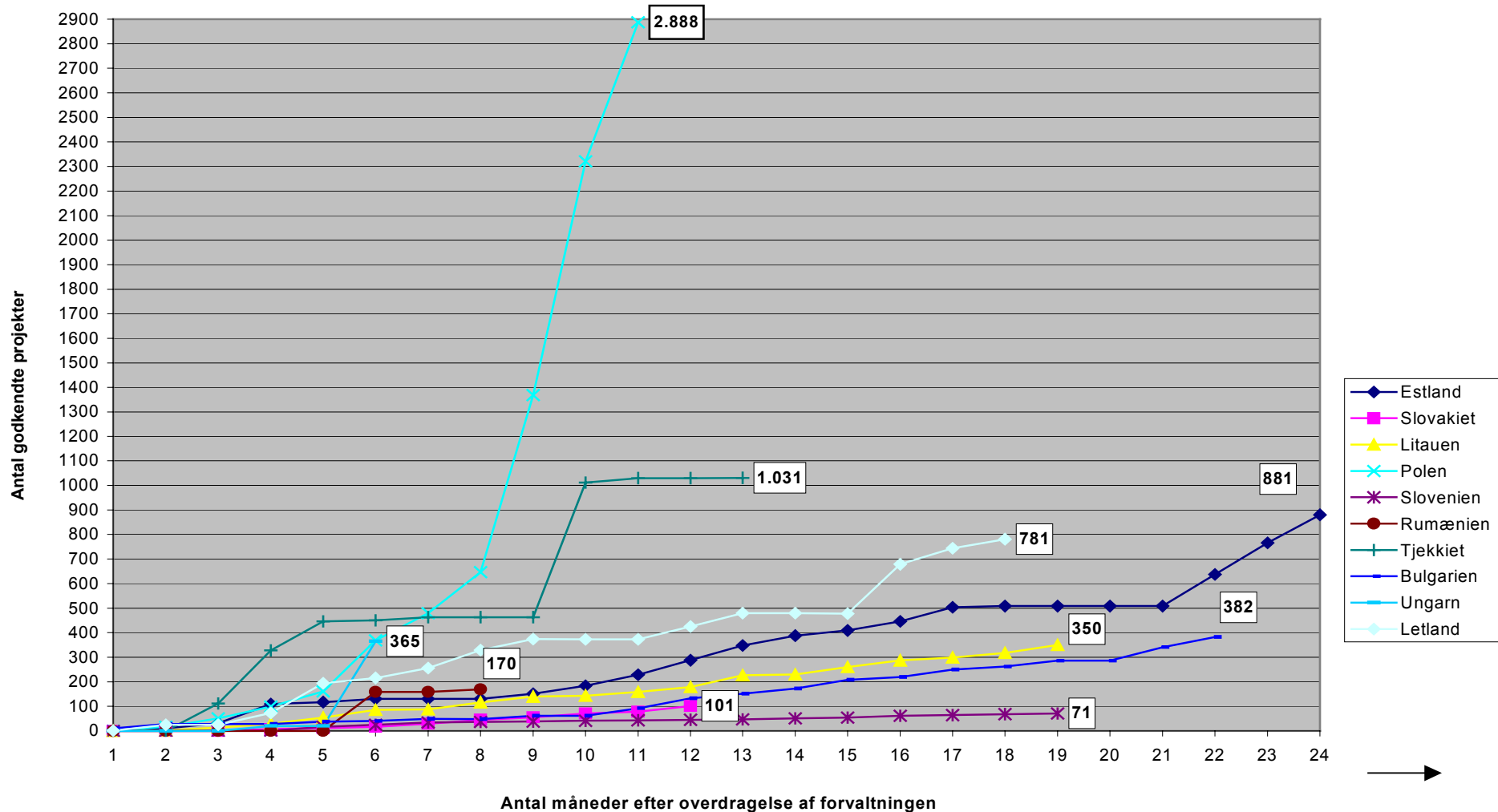
Bilag D/1: Kumulative beløbsangivelser for godkendte forpligtelser mht. Fællesskabets andel af SAPARD-bidrag ydet på ansøgerlandsplan (månedsvis, siden starten og i % af den årlige finansieringsaftale f. 2000)
Situation pr. 30.06.2003

BILAG D/2 – Data vedrørende forpligtelser over for endelige modtagere af støtte
Kumulativt antal projekter godkendt af ansøgerlandene under SAPARD-instrumentet siden starten

Ansøgerland	Estland	Slovakiet	Litauen	Polen	Slovenien	Rumænien	Den Tjekkiske Republik	Bulgarien	Ungarn	Letland	I alt
Situation ved månedens udgang											
juni 2001								10			10
juli 2001	0							28			28
august 2001	10							28			38
september 2001	31							28			59
oktober 2001	109							37			146
november 2001	117							40			157
december 2001	130		0		0			49			179
januar 2002	130		2		0			48		1	181
februar 2002	130		13		0			61		25	229
marts 2002	151		29		1			61		25	267
april 2002	184		54		16			92		73	419
maj 2002	229	0	85		25		0	132		195	666
juni 2002	288	0	87		34		0	151		216	776
juli 2002	348	0	116		36		111	173		256	1 040
august 2002	388	7	139	1	38	0	328	208		329	1 438
september 2002	409	11	143	16	41	0	446	220		374	1 660
oktober 2002	446	17	158	51	43	0	450	250		373	1 788
november 2002	504	29	179	99	45	0	463	262		373	1 954
december 2002	509	45	227	160	47	0	463	286	0	425	2 162
januar 2003	509	55	230	369	51	158	463	286	0	479	2 600
februar 2003	509	71	260	479	54	158	1 012	341	0	479	3 363
marts 2003	509	78	287	647	61	170	1 030	382	20	477	3 661
april 2003	638	101	299	1 368	64	–	1 030	–	20	679	4 751
maj 2003	766	–	318	2 321	68	–	1 031	–	365	744	6 266
juni 2003	881	–	350	2 888	71	–	–	–	–	781	

Bilag D/2: Kumulativt antal projekter godkendt af ansøgerlandene under SAPARD-instrumentet siden starten.
 Situation pr. 30.06.2003.

BILAG E – Betalingsrefusion vedrørende udgifter, der er opgivet til Kommissionen

Land	Overdragelsesbesl.	Forpligtelser				Betalinger foretaget fra programmets start										
		Iht. årl. fin. aftale 2000	Iht. årl. fin. aftale 2001	Iht. årl. fin. aftale 2002	Iht. årl. fin. aftale 2003	Acontobetaling (2)	Refusion 3. kv.* 2001	Refusion 4. kv. 2001	Refusion 1. kv. 2002	Refusion 2. kv. 2002	Refusion 3. kv. 2002	Refusion 4. kv. 2002	Refusion 1. kv. 2003	Refusion 2. kv. 2003	Betalinger i alt	
Bulgarien	17.05.01	53 016 122	54 093 686	55 582 227	56 133 539	12 988 950,00	411 152,67	301 912,29	710 938,95	1 789 343,67	1 712 536,23	5 986 560,24	5 065 977,07			28 967 371,12
Den Tjekkiske Republik	18.04.02	22 440 617	22 896 727	23 526 795	23 760 154	10 995 902,00 (2)						1 620 075,14	5 909 065,42 (4)	7 740 841,36 (5)		26 265 883,92
Estland	19.06.01	12 344 729	12 595 639	12 942 243	13 070 615	6 048 917,00 (2)	21 570,00	273 132,00	468 569,00	344 129,00	2 443 678,00	4 536 792,00	1 749 573,00			15 886 360,00
Ungarn	27.11.02	38 705 309	39 492 002	40 578 737	40 981 231	9 482 800,00						0,00	0,00			9 482 800,00
Litauen	5.12.01	30 339 535	30 956 192	31 808 039	32 123 538	14 866 372,00 (2)				412 100,17	2 788 079,51	4 171 097,87	3 046 763,56			25 284 413,11
Letland	12.12.01	22 221 936	22 673 602	23 297 531	23 528 615	5 444 374,00				344 518,32	2 453 052,36	1 688 718,25	2 506 390,13			12 437 053,06
Polen	3.07.02	171 570 075	175 057 271	179 874 468	181 658 615	42 034 668,00						18 584,34 (3)	449 316,46 (3)			42 502 568,80
Rumænien	3.08.02	153 214 194	156 328 303	160 630 119	162 223 385	37 537 477,00						0,00	0,00			37 537 477,00
Slovenien	24.11.01	6 445 460	6 576 465	6 757 436	6 824 462	3 158 275,40 (2)					94 196,50	1 595 972,89	490 068,30			5 338 513,09
Slovakiet	18.04.02	18 602 023	18 980 113	19 502 405	19 695 846	4 557 496,00						518 296,00 (3)	665 357,00 (3)			5 741 149,00
I alt	–	528 900 000	539 650 000	554 500 000	560 000 000	147 115 231,40	432 722,67	575 044,29	1 179 507,95	2 890 091,16	9 491 542,60	20 136 096,73	19 882 510,94	7 740 841,36		209 443 589,10 (1)

(1) Det samlede beløb på 209 443 589,10 EUR udgøres af betalinger på 30 491 677,00 EUR i 2001, 123 759 277,07 EUR i 2002 og 55 192 635,03 i 2003.

(2) Acontobetaling er foretaget fuldt ud (49 % af den årlige finansieringsaftale for 2000) for Den Tjekkiske Republik, Estland, Slovenien og Litauen.

(3) Betalingskrav modtaget og betalingsproceduren iværksat. Foreløbige tal udgøres af krævede beløb.

(4) Hvoraf 3 499 488,41 EUR er betalt og 2 409 577,01 EUR indstillet til betaling

(5) Indstillet til betaling

* Kvartal